

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

โดย
ชนภรณ์ ศรีสันติธรณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2568

**A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN PEOPLE PARTICIPATION AND WASTE
MANAGEMENT EFFICIENCY IN RANGSIT CITY MUNICIPALITY AREA**

**BY
THANAPORN SRISANTITHON**

**AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2025**

ใบรับรองการศึกษาค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยรังสิต

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

**A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN PEOPLE PARTICIPATION AND WASTE
MANAGEMENT EFFICIENCY IN RANGSIT CITY MUNICIPALITY AREA**

โดย ธนภรณ์ ศรีสันติธรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต อนุมัติให้นับวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษิตตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2568

.....

(ดร.เฉลิมพร เข็นเขือก)

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....ประธานกรรมการสอบ

รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช

.....กรรมการ

รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร.จิระ ประทีป

ลิขสิทธิ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกและความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้ศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช ประธานกรรมการสอบ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเชิงลึก อันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาผลงานให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ จนทำให้งานชิ้นนี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้ศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.จีระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องตลอดการทำงาน ทั้งในด้านวิชาการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการเขียนรายงาน ตลอดจนเป็นกำลังใจและแรงสนับสนุนอันสำคัญ ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีความมุ่งมั่นที่จะฟันฝ่าอุปสรรคจนการศึกษาค้นคว้าอิสระสามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครรังสิต ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความสมบูรณ์ และสุดท้ายขอขอบพระคุณ ครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่คอยให้ความเข้าใจ ความห่วงใย และแรงสนับสนุนทั้งด้านจิตใจและกำลังใจอยู่เสมอ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมได้ต่อไป

ธนภรณ์ ศรีสันติธรณ์

ผู้วิจัย

6610835 : ชนกรณ์ ศรีสันติธรรม
 ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและ
 ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัด
 ปทุมธานี
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตร์
 อาจารย์ที่ศึกษา : รศ.ดร.จิระ ประทีป

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 150 คน ได้จากการคำนวณด้วย G-Power การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.85$ พบว่า มีระดับมาก 2) ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม เพศที่แตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะที่ไม่ต่างกัน ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะแตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับปานกลาง ($r=0.570$) ดังนั้นผู้บริหารเทศบาลนครรังสิตหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

(การศึกษาค้นคว้าอิสระมีจำนวนทั้งสิ้น 101 หน้า)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ประสิทธิภาพ, ขยะมูลฝอย, เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

6610835 : Thanaporn Srisantithon
 Independent Study Title : A Study of relationship between people participation and waste management efficiency in Rangsit City Municipality Area
 Program : Public Administration
 Independent Study Advisor : Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.

Abstract

This study aimed to 1) assess the level of participation and efficiency in waste management in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province 2) compare the differences between personal factors and waste management efficiency in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province and 3) examine the relationship between public participation and waste management efficiency in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province. This study employed quantitative research methods, data were collected through questionnaires from the sample group consisted of 150 people in the Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province obtained using G-Power calculations, data analysis used descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics for one-way ANOVA and Pearson correlation coefficient analysis.

The research found that 1) the overall average level of public participation in waste management in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province, was high ($\bar{x} = 3.85$). 2) Individual factors classified by gender did not have any different effects on the level of waste management efficiency, while age, education level, occupation, and monthly income showed different efficiency levels. 3) The correlation coefficient between public participation and waste management efficiency was moderate ($r = .570$). Therefore, Rangsit Municipality executives or relevant parties should organize activities to promote public participation in waste management in the Rangsit City Municipality since such public participation is considered an important factor that can help increase efficiency in waste management in a sustainable manner.

(Total 101pages)

Keywords: Participation, Efficiency, Solid waste, Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ	9
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ	17
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ	21
2.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต	25
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย 42
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4	ผลการวิจัย 47
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	50
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	55
4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต	61
4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในพื้นที่เขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	73
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ 75
5.1 สรุปผลการวิจัย	75
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	80
5.3 ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	94
ประวัติผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
4.2 แสดงผลสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	50
4.3 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	51
4.4 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	52
4.5 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	53
4.6 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	54
4.7 แสดงผลสรุประดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	55
4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	55
4.9 ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	56
4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	59
4.12	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	60
4.13	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	61
4.14	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	62
4.15	แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	63
4.16	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	64
4.17	แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	66
4.18	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	67
4.19	แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.20	แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	70
4.21	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	71
4.22	แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า	73
4.23	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี	74

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่

1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โลกปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อทุกภูมิภาคทั่วโลกที่สำคัญประการหนึ่งคือปัญหาภาวะโลกเดือด ซึ่งจากการทบทวนข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าวพบว่า สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยโดยในประเทศไทยพบว่า ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นปัญหาหนึ่งที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนาน ดังปรากฏในตารางดังต่อไปนี้

ปี	ปริมาณขยะ : ล้านตัน
2566	26.95
2565	25.70
2564	24.98
2563	25.37
2562	28.71

ตาราง : ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี พ.ศ. 2562-2565

ในปีพ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 26.95 ล้านตัน หรือประมาณ 73,840 ตัน/วัน กระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย เมื่อพิจารณาปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ ปี 2565 (25.70 ล้านตัน) ประมาณร้อยละ 5 เนื่องจากปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้กลับเข้าสู่ ภาวะปกติหลังจากวิกฤติของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เปิดประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แรงงาน และการลงทุน เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่ตกต่ำที่ผ่านมา โดยมีมาตรการต่าง ๆ อาทิ มาตรการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวผ่านการจัดงานเทศกาลในแต่ละภูมิภาคเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในประเทศไทย เพิ่มมาก

ขึ้น ซึ่งส่งผลให้การบริโภคของประเทศสูงเพิ่มมากขึ้นไปพร้อมกัน และการกระตุ้น ภาคเศรษฐกิจและการลงทุนผ่านการจ้างแรงงานต่างประเทศ เพื่อทดแทนภาวะขาดแคลน แรงงาน เนื่องจากประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงอายุส่งผลให้แรงงานหนุ่มสาวไม่เพียงพอ ในการทำงาน ดังนั้นจึงต้องการแรงงานนำเข้าเป็นอย่างยิ่งเพื่อผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้ประชากรแฝงแรงงานเพิ่มมากขึ้น และส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของชุมชนเมืองเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา นอกจากนี้แล้วหลังจากวิกฤติโควิดฯ ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิตและบริโภคไปอย่างมาก โดยการสั่งสินค้าและ อาหารออนไลน์เพื่อความสะดวกสบายถือเป็นกระแสหลักในการบริโภคในปัจจุบัน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจ การค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ อาทิเปลี่ยนจากการขายสินค้า หน้าร้านเป็นการขายออนไลน์ หรือเปลี่ยนแปลงบ้านพักอาศัยเป็นร้านอาหารออนไลน์หรือ ร้านค้าออนไลน์ล้วนเป็นปัจจัยขับเคลื่อนในการส่งผลให้มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและขยะพลาสติก เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งร้านค้าและร้านสะดวกซื้อหลักของประเทศได้ผ่อนคลามาตรการงดการใช้ พลาสติกใช้ครั้งเดียวจึงทำให้ปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติจำนวน นักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2566 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2565 มีจำนวน เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 150 ทำให้ภาพรวมปริมาณ ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นเช่นกัน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา ,2566)

เมื่อพิจารณาภาพรวมการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ในปี พ.ศ.2566 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 26.95 ล้านตัน พบว่า ถูกจัดการภายในบ้านเรือนโดยชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีบริการเก็บขน 2.0 ล้านตัน (ร้อยละ 8 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกคัดแยกเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์จากบ้านเรือนและแหล่งกำเนิด 4.80 ล้านตัน (ร้อยละ 18 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) โดยกระบวนการซาเล้งและบ้านเรือนจะนำไป จำหน่ายให้กับร้านรับซื้อของเก่า ขยะมูลฝอยที่เหลือประมาณ 20.15 ล้านตัน (ร้อยละ 74 ของ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) จะถูกเก็บขนโดยรถบรรทุกเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนซึ่งได้รับอนุญาตหรือมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยแทน เพื่อนำไปยังสถานที่คัดแยกขยะมูลฝอยหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และขยะมูลฝอยประมาณ 4.51 ล้านตัน (ร้อยละ 16 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกคัดแยก ในระหว่างการเก็บขนหรือภายในสถานที่คัดแยกขยะมูลฝอย ส่วนที่เหลือประมาณ 15.64 ล้านตัน (ร้อยละ 58 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งพบว่ามิขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องประมาณ

10.17 ล้านตัน (ร้อยละ 38ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) และส่วนที่เหลือประมาณ 5.47 ล้านตัน (ร้อยละ 20 ของ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกนำไปกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง

เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2565 พบว่าในปี พ.ศ. 2566 ปริมาณขยะมูลฝอยได้รับการกำจัด อย่างถูกต้องและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ปี พ.ศ. 2566 เพิ่มขึ้น อาจเนื่องจาก การส่งเสริม อนุรักษ์ และผลักดันให้กับภาคประชาชน ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ และภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพด้านการลด คัดแยก และ ใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ทั้งในระดับชุมชน และหลังจากการเก็บขนขยะมูลฝอย และ การยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ที่หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องร่วมผลักดันอย่างเข้มข้นส่งผลให้ปริมาณขยะ มูลฝอยที่ถูกจัดการอย่างถูกต้อง มีแนวโน้มที่ดีขึ้น(รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ของ ประเทศไทย,2566)

ในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมถึง 1,714 ตันต่อวัน โดย ในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตมีขยะประมาณ 150-170 ตันต่อวัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ถึงร้อยละ 55 เทศบาลนครรังสิตได้ใช้วิธีการจัดการขยะอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง เช่น การนำเศษอาหารกลับมาใช้ ประโยชน์ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก และแก๊สชีวภาพ การดำเนินงานนี้ช่วยลดปริมาณขยะได้ อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การใช้ทรัพยากรในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน (สยามรัฐออนไลน์ 2565)

รายงานข้อมูลทีกล่าวมาในข้างต้น จะเห็นว่าปัญหาขยะในเขตเทศบาลนครรังสิตมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการ ดำเนินงานผ่านกิจกรรมหรือโครงการในรูปแบบต่างๆเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อาทิ เช่น โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ภายใต้มาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและโครงการ “ปทุมธานีจังหวัดสะอาด” ถูกดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตามการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ นั้นยังขาดการ ประเมินประสิทธิภาพเพื่อแสดงถึงประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูล ฝอย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและ ความสำเร็จในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี การศึกษานี้มีเป้าหมาย

เพื่อศึกษา ผลลัพธ์ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ได้สารสนเทศนำมาประกอบการปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

1.2 คำถามการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี หรือไม่
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี หรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาในพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครรังสิต อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 85,349 คน (กระทรวงมหาดไทย 2568)

1.5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การมีส่วนร่วม การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977) เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรต้น ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการปฏิบัติการ 3) ด้านการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการประเมินผล

ประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดประสิทธิภาพของ Millet (1954) เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การให้บริการอย่างเท่าเทียม 2) การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2568

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต ไม่ว่าจะเป็นการแสดง

ความคิด การให้ข้อเสนอแนะ การลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่ได้รับ หรือการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมนี้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิตมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการเสนอความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสุจริต โปร่งใส และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิตมีบทบาทในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานตามแผนหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การทำงานร่วมกัน หรือการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานตามเป้าหมายของโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิตได้รับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ นโยบาย หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต เช่น การได้รับบริการจัดการขยะที่มีคุณภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น หรือการได้รับผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิตมีบทบาทในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต เพื่อสะท้อนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลลัพธ์จากการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานของเทศบาลนครรังสิตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน และสามารถบรรลุเป้าหมายของงานบริการสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ครบคลุม และยั่งยืน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน หมายถึง การที่เทศบาลนครรังสิตให้บริการจัดเก็บและขนย้ายขยะแก่ประชาชนในทุกพื้นที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนขนาดใหญ่หรือเล็ก ชุมชนแออัด หรือหมู่บ้านจัดสรร เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการจัดการขยะได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในการได้รับบริการขั้นพื้นฐาน

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา หมายถึง การที่เทศบาลนครรังสิตดำเนินการจัดเก็บขยะตามตารางเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ ตรงเวลา และสามารถตอบสนองต่อปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ปล่อยให้เกิดการสะสมของขยะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ หมายถึง การที่เทศบาลนครรังสิตสามารถจัดสรรทรัพยากร เช่น รถเก็บขยะ เจ้าหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรถึงขยะ ได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมทุกชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจัดการขยะอย่างทั่วถึง ไม่เกิดปัญหาขยะล้นถัง ขยะตกค้าง หรือพื้นที่รอรับบริการนานเกินไป

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินงานของเทศบาลนครรังสิตในการจัดการขยะที่มีระบบชัดเจน ไม่สะดุด หรือหยุดชะงัก แม้ในสถานการณ์วิกฤต เช่น ฝนตกหนัก น้ำท่วม หรือวันหยุดราชการ โดยสามารถรักษาความต่อเนื่องของการบริการจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

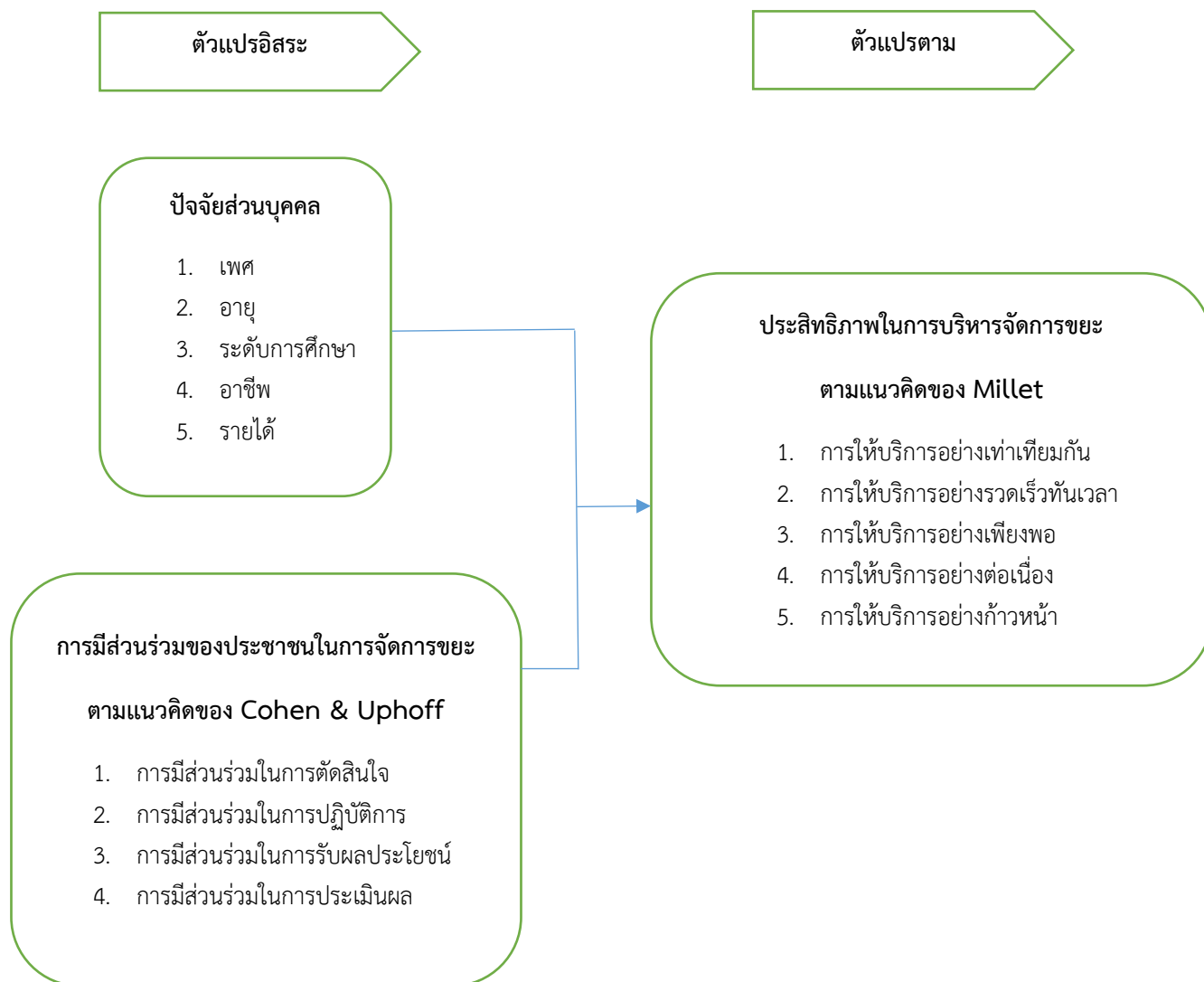
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า หมายถึง การที่เทศบาลนครรังสิตพัฒนาระบบการจัดการขยะให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีหรือแนวทางนวัตกรรม เช่น ระบบคัดแยกขยะอัจฉริยะ ถังขยะแบบเซ็นเซอร์ ระบบติดตามรถเก็บขยะ หรือแอปพลิเคชันร้องเรียน มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ลดต้นทุน เพิ่มความโปร่งใส และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในระยะยาว

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

2. ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต รวมถึงพื้นที่อื่นที่มีความคล้ายคลึงกัน

1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ
- 2.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษ Oxford (Oxford English Dictionary : OED, 1989, ฉบับที่ 2) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ใน ความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึง หมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการ เพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม นั้น โดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วม ร่วมได้ และยังสามารถให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการ ทำงานร่วมกัน ที่

จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย ร่วมทาง เศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน(สถาบันพระปกเกล้า,2557)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาไม่ใช่เพียงคั้งประชาชนเข้ามาทำกิจกรรม ตามที่นักพัฒนาคิดหรือจัดขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือในชุมชนต่างๆ มีกิจกรรมหรือวิธี ดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองได้ การมีส่วนร่วมของ ประชาชนจึงหมายถึงการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ กำหนดนโยบายการพัฒนา อันเป็นกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำงานหรือพัฒนานั้น นับเป็น ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาชนบท โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีผู้ให้ ความหมายเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

ฉลาด จันทรสมบัติ (2553) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์ (2553) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความร่วมมือใน การทำงาน ซึ่งกระบวนการที่ต้องบูรณาการความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนานั้น และหัวใจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในงานพัฒนาที่เกิดจากการมี ส่วนร่วมของประชาชน คือ การสร้างความเป็นเจ้าของงานหรือกิจกรรมพัฒนา

จินตวิทย์ เกษมสุข (2554) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน ว่า กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตัวเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผล การปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ทศพล สมพงษ์ (2555) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมกับรัฐโดยรัฐเป็นผู้คิดริเริ่มต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมแบบนี้รัฐเป็นผู้มีอำนาจ แต่ต้องการความชอบธรรมด้วยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมจึงถูกออกแบบโดยรัฐ ประชาชนมีฐานะเป็นเป้าหมายของการมีส่วนร่วม

จุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2555) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายครอบคลุมมากกว่าเป็นเพียงกระบวนการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆต่อสาธารณชนเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-Way Communication) เท่านั้น และประเด็นสำคัญคือ เป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมต่อสาธารณชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบาย กิจกรรม และโครงการพัฒนาสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่กระบวนการสร้างฉันทมติ (Consensus Building) เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

รจนา น้อยปลูก (2557) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่างๆ

นิยม เวชกามา (2561) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนา

มธุรดา ศรีรัตน์ (2561) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจวางแผน ปฏิบัติงานและการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สมบัตินามบุรี (2562) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานและพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดเป้าหมายของสังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตาม แผนการหรือ โครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

Lisk (1985) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของ การเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

Fairchild และคณะ (1964) ได้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กันและอาจหมายถึง สถานการณ์ ทางสังคมด้วยก็ได้

Erwin (1976) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วน เกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับ การใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีบทบาทในกิจกรรม การตัดสินใจ หรือการดำเนินงานขององค์กร ชุมชน หรือสังคม ผ่านการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย ซึ่ง

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

รูปแบบการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1977) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนของพวกเขาเอง ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน และการกำหนดนโยบาย

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Participation in operations) หมายถึง การที่ประชาชนได้ลงมือมีส่วนร่วมจริงในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการให้แรงงาน ทุน ทรัพยากร ความคิด ความรู้ หรือการจัดการระบบงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Participation in Benefit Sharing) หมายถึง การที่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลตอบแทนหรือประโยชน์จากโครงการที่ดำเนินไป ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางตรง เช่น รายได้ การบริการ สาธารณูปโภค หรือประโยชน์ทางอ้อม เช่น ความรู้ ความสามารถ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการยกระดับคุณภาพชีวิต

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ ประเมินผล ติดตาม และสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการ ทั้งในด้านความคุ้มค่า ความโปร่งใส และประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

Alastair White (1982) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ และการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นการให้โอกาสและส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกขั้นตอนของโครงการ ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อโครงการนั้น ๆ แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไรควรหรือไม่ควร หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มมีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม หรือโครงการที่มีผลต่อสังคมหรือชุมชน

2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา โดยลงมือปฏิบัติการตามที่ตัดสินใจ หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการลงมือทำจริงตามแผนหรือการตัดสินใจที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นการทำงานหรือการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจังและเสียสละ เช่น การร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนา โดยไม่หวังผลตอบแทนทันที

3. การมีส่วนร่วมในการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มมีส่วนร่วมในการแข่งขันหรือแสวงหาผลประโยชน์จากผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรม โดยอาจมาจากการแบ่งปันผลกำไร ผลประโยชน์ หรือทรัพยากรที่ได้จากโครงการ เช่น การแข่งขันในธุรกิจเพื่อผลกำไร หรือการมีส่วนร่วมในโครงการที่ให้ผลประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มมีบทบาทในการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรม เพื่อประเมินว่าโครงการนั้นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งอาจรวมถึงการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนวทางปรับปรุง และการตรวจสอบข้อดีข้อเสียของโครงการ

Kasperson & Breitbank (1980) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังคม ได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดแนวทาง แผนงาน การดำเนินการ และการประเมินผล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องที่ตนเองมีความสนใจหรือได้รับผลกระทบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและสร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนา แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วางแผน เสนอความคิดเห็น และตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานหรือทิศทางของโครงการ กิจกรรม หรือ

การแก้ไขปัญหา เพื่อให้แนวทางที่เลือกสอดคล้องกับเป้าหมาย ความต้องการ และสถานการณ์จริงของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดแนวทาง และมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มวางแผนจนถึงขึ้นดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเกิดผลสำเร็จ ไม่ใช่แค่การคิดร่วม แต่ยังต้องช่วยกันลงมือปฏิบัติจริง เช่น การเสนอไอเดีย การจัดสรรทรัพยากร การร่วมทำกิจกรรม หรือร่วมพัฒนางาน

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลลัพธ์ของกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อประเมินว่าโครงการบรรลุเป้าหมายหรือไม่ มีจุดแข็งจุดอ่อนตรงไหน และควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไรในอนาคต พร้อมเสนอแนวทางพัฒนาในอนาคต

4. การส่งเสริมความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกผูกพัน ความภาคภูมิใจ และความรับผิดชอบของบุคคลหรือกลุ่มคนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น โครงการ กิจกรรม ทรัพยากร หรือองค์กร โดยทำให้พวกเขาเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นของตนเอง มีสิทธิ มีบทบาท และมีหน้าที่ในการดูแลรักษา พัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนเมื่อลงมือมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็น “ของตนเอง” ไม่ใช่ของหน่วยงานภายนอก และนำไปสู่การดูแลรักษาผลงานอย่างยั่งยืน

5. การสร้างความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง การดำเนินการหรือกระบวนการที่มุ่งให้เกิดผลลัพธ์ที่สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว โดยไม่ทำลายทรัพยากรที่มีอยู่ และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาอย่างมีความสมดุลระหว่างการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือขัดขวางความสามารถในการตอบสนองความต้องการในอนาคต

สหประชาชาติ (United Nations, 1981, p. 11) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผลในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและชุมชนของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้รับผลตอบแทนหรือประโยชน์จากกิจกรรม หรือโครงการพัฒนาที่ตนได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ เช่น ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้การพัฒนานั้นสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร่วมคิดวิเคราะห์ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง หรือตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการและประโยชน์สูงสุดของชุมชนหรือสังคมโดยรวม

ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าวการแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ
2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยาย และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อินชูลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (สถาบันพระปกเกล้า, 2557)

2.2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพมีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

Ryan & Smith (1954) ได้พูดถึงประสิทธิภาพของบุคคลว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทและลงทุนให้กับงานซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้น มองจากแง่ของการทำงานของแต่ละบุคคล โดยพิจารณาเปรียบเทียบสิ่งที่ให้กับงาน เช่น ความพยายาม กำลังงานกับผลลัพธ์ที่ได้รับจากงานนั้นๆ

จิตตมา อัครธิพิงส์ (2556) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลความสำเร็จของการดำเนินงาน องค์กรจะมีผลผลิตเป็นที่น่าพอใจทั้งในด้านการผลิต การบริการ มีความเจริญก้าวหน้า และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และบุคลากรขององค์กร ซึ่งประกอบการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานที่สำคัญดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อมนอกองค์กร ได้แก่ ตลาดความต้องการของลูกค้า สภาพเศรษฐกิจของสังคม และประเทศ เช่น สภาพการเงินเพื่อ สภาพคล่องทางการเงินการธนาคาร กำลังการซื้อของลูกค้า ความเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) สิ่งแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ และปรัชญาขององค์กรที่กำหนดทิศทางการดำเนินงาน วัฒนธรรมและการจัดบรรยายการทำงานที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากร 3) ปัจจัยขององค์กร ได้แก่ สภาพความพร้อมขององค์กรในด้านที่ดิน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เงินทุน เทคโนโลยี และศักยภาพของบุคคล 4) กระบวนการขององค์กร เป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับสองต่อจากองค์ประกอบ ด้านบุคคล กระบวนการที่สำคัญขององค์กรคือ การดำเนินงานทั้งหมดที่จะทำให้การผลิต และการบริการที่น่าพอใจ ขอบข่ายของกระบวนการขององค์กรที่เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้แก่ การจัดโครงสร้างขององค์กร การวางแผน การจัดองค์กรในด้านบุคลากร การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การควบคุมคุณภาพของการทำงาน และการพัฒนาองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

สิริวิศิษฐ์ (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง ความสามารถ และทักษะในการกระทำของตนเอง หรือของผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง และขององค์กร อันจะทำให้ตนเอง ผู้อื่น และองค์กร เกิดความพึงพอใจ และสงบสุขในที่สุด

พิรญา ชื่นวงศ์ (2560) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่องค์กรใช้ทรัพยากรที่มีให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิภาพที่มุ่งทำให้เกิดการทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง และประสิทธิภาพเป็นการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรที่มีให้เกิดการสิ้นเปลืองน้อยที่สุด บรรลุจุดมุ่งหมายโดยการใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (Goal) คือ ประสิทธิภาพหรือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดสูงสุด ซึ่งการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สามารถวัดได้ด้วยการพิจารณาแนวความคิด 3 ประการ คือ

1) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Optimization) หมายถึง ความสามารถขององค์กรใน การได้มา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีจำกัด และมีคุณค่าให้เป็นประโยชน์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย

2) แนวความคิดด้านระบบการวิเคราะห์เป้าหมาย มุ่งที่การกระทำในรูประบบ หมายความว่าเป้าหมายไม่ได้ขึ้นอยู่กับที่แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา

3) การเน้นเรื่องพฤติกรรม เป็นการเน้นบทบาทของพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว หรือยอมรับว่าเป้าหมายขององค์กรจะบรรลุตามเป้าหมายได้ ต้องอาศัยพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร

Peterson & Plowman (1953) ได้กล่าวถึง คำว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลลัพธ์สูงสุด โดยใช้ต้นทุนหรือทรัพยากรให้น้อยที่สุด ซึ่งเป็นการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่า ลดการสูญเสีย และเพิ่มผลผลิตโดยไม่เปลืองทรัพยากร มีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1. คุณภาพของงาน (Quality) หมายถึง ความประณีต ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของผลงาน ที่ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการออกมา ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานในการทำงานและความใส่ใจในรายละเอียดของผู้ปฏิบัติงาน

2. ปริมาณงาน (Quantity) หมายถึง จำนวนของงานหรือผลผลิตที่สามารถทำได้ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยไม่ลดคุณภาพของงานลง เป็นการวัดความสามารถในการทำงานให้สำเร็จจุล่งในขอบเขตที่กำหนด

3. เวลา (Time) หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนด หรือเร็วกว่ากำหนด โดยไม่ลดคุณภาพของงาน เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการบริหารเวลา ความมีวินัย และความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน

4. ความคุ้มค่า (Cost) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้งบประมาณ แรงงาน เวลา และวัสดุอย่างเหมาะสมที่สุดเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่ากับการลงทุน

Simon (1960) กล่าวว่า ถ้างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับ ผลผลิต (Output) ที่ได้รับออกมา ซึ่งสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเท่ากับผลผลิต ถ้าเป็นหน่วยงานราชการของรัฐ จะบอกความพึงพอใจของผู้รับบริการเข้าไปด้วยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ คือ

$$E = (O-I) + S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของแรงงานที่ได้รับออกมา

O = Output คือ ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรในการบริหารที่ใช้ไป

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจในผลที่ออกมา

เมื่อพิจารณาสูตรข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า ในเชิงธุรกิจนั้น ประสิทธิภาพจะตั้งอยู่บนรากฐานของกำไร นั่นคือการที่สามารถผลิตงานออกมาในปริมาณให้ได้มาก โดยใช้ต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าให้น้อย ส่วนทางด้านการบริหารราชการนั้น ประสิทธิภาพจะมุ่งไปที่ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นสำคัญ

Millet (1954) ให้นิยามว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชนโดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Service) หมายถึง การให้บริการที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติ ทุกคนได้รับโอกาสเข้าถึงบริการในมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การศึกษา สาธารณูปโภค หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและลดช่องว่างทางสังคม

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา (Timely Service) หมายถึง การให้บริการที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มากหรือน้อยเกินไป และสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสังคมในระยะยาว

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การจัดสรรและส่งมอบบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างเหมาะสม ครอบคลุม และไม่ขาดแคลน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความยั่งยืนของทรัพยากรในการให้บริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การจัดบริการที่ไม่หยุดชะงักหรือขาดตอน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ตลอดเวลาตามความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นบริการ

ด้านสุขภาพ การศึกษา หรือสาธารณูปโภค โดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอและประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progression Service) หมายถึง การพัฒนาระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปรับปรุงคุณภาพการบริการ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีมาตรฐานสูงขึ้นอยู่เสมอ

จากแนวคิดต่างๆ สรุปว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การประเมิณผลต่อระบบงานภายในของหน่วยงาน โครงการ นโยบายต่างๆ ว่ามีการปฏิบัติงาน และใช้ทรัพยากรเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ หรือเร็วกว่าที่กำหนด และใช้ทรัพยากรน้อยกว่าที่กำหนด ก็ถือว่าการปฏิบัติงานในองค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ หากถ้าไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ และต้องปฏิบัติงานนานขึ้น หรือสูญเสียทรัพยากรมากขึ้น ก็ถือว่าองค์กรนั้นไร้ซึ่งประสิทธิภาพ

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ

ความหมายของคำว่าขยะ

ขยะ หมายถึง สิ่งของหรือเศษวัสดุเหลือใช้จากกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันของเราที่ไม่จะทำอะไรต้องมีของเหลือทิ้งไม่ใช่ประโยชน์เกิดขึ้น เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถังมูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือขยะจากกิจกรรมภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ โดยขยะมีลักษณะหลากหลายรูปแบบทั้งที่เป็นของแข็ง ของเหลว ข่อยสลายได้ ข่อยสลายไม่ได้ และขยะที่เป็นพิษ (กองช่าง สุขาภิบาล, 2566)

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ขยะ” หมายถึง หยากเชื้อ มูลฝอย และคำว่า “มูลฝอย” หมายถึง เศษของที่ทิ้งแล้วจะเห็นว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำสองคำนี้เหมือนกันและใช้แทนกันได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน,ออนไลน์, 2555)

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ “มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึง สิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนนตลาดที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, 2535, หน้า 28)

ในทางวิชาการจะใช้คำว่า “ขยะมูลฝอย” ซึ่งหมายถึง ของเสียหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วหรือมีความต้องการใช้ต่อไป ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การบริโภค การผลิต การก่อสร้าง หรือกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยรวมถึงเศษอาหาร เศษกระดาษ พลาสติก โลหะ เศษแก้ว ผ้า หรือสิ่งของอื่นๆที่ถูกทิ้งโดยเจ้าของ และต้องการการจัดเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม (วิไลวรรณ สารยา , 2559)

แนวคิดการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

รูปแบบการจัดการขยะตามทฤษฎีของ Coninck และคณะ (2006) อธิบายถึงการแก้ไขปัญหาขยะไว้ว่า เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างแท้จริงแต่การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องผสมผสานเข้ากับเทคโนโลยีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมปัจจัยพื้นฐานของการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. หลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) คือ แนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเติบโตในระยะยาวโดยไม่ต้องทำลายทรัพยากรและโอกาสของคนรุ่นหลัง

2. หลักการการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection) คือ แนวทางและมาตรการที่ใช้การรักษา ฟื้นฟู และป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์

3. หลักการความรับผิดชอบของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen Responsibility and Citizen Participation) คือ หน้าที่และบทบาทของประชาชนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน โดยประชาชนต้องตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และจริยธรรมทางสังคม

ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2551) แยกประเภทของขยะออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) เป็นขยะที่มีการเน่าเสีย สามารถนำมาทำการหมักทำปุ๋ยได้เพราะมีขยะย่อยสลายได้อย่างรวดเร็วเช่น เศษผัก ผลไม้เศษอาหารเศษเนื้อสัตว์ใบไม้และอื่น ๆ นอกจากนี้ไม่รวมถึงซาก และเศษพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองใน ห้องปฏิบัติการ ขยะย่อยสลายเป็นขยะที่พบได้มากที่สุดในการกองขยะ

2) ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) เป็นขยะที่ยังใช้ได้เป็นบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุสิ่งของ ที่เหลือใช้และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีกครั้ง เช่น เศษพลาสติก แก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม เศษอลูมิเนียม เศษโลหะ ยางรถยนต์ และอื่น ๆ ขยะรีไซเคิลเป็นขยะที่พบรองลงมา จากขยะย่อยสลายในการกองขยะ

3) ขยะอันตราย (Hazardous waste) เป็นขยะที่มีพิษ ปนเปื้อนกับวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ได้แก่ วัตถุที่ทำให้เกิดโรควัตถุระเบิด วัตถุแก๊สมันตรึงสี วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้พันธุกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงวัตถุติดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง รวมถึงวัตถุที่เป็น เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม อย่างเช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย โทรศัพท์เคลื่อนที่ แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสี ภาชนะบรรจุ สารกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมี และอื่นๆ ขยะอันตราย มักพบได้น้อยในการกองขยะ

4) ขยะทั่วไป (General waste) เป็นขยะประเภทอื่น ๆ ไม่ใช่ขยะย่อยสลาย ไม่ใช่ขยะรีไซเคิล และไม่ใช่ขยะอันตราย เป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยากมาก และไม่คุ้มค่าในการนำกลับมาใช้ใหม่ อย่างเช่น ถังพลาสติกบรรจุผงซักฟอก ห่อพลาสติกใส่ขนม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป พลาสติกห่อลูกอม โฟมเปื้อนอาหาร ถังพลาสติกเปื้อนอาหาร ฟอยล์เปื้อนอาหารและอื่น ๆ ขยะทั่วไป มักจะพบได้น้อยในการกองขยะ

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

สำหรับแนวคิดและหลักการจัดการขยะมูลฝอย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (กรมควบคุมมลพิษ, 2562) ประกอบด้วย

1. การจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ซึ่งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบใน 4 ขั้นตอน คือ

- การลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduction) คือต้องมีการสร้างจิตสำนึกของประชาชน และส่งเสริมการมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงหรือลดการสร้างขยะมูลฝอย
- การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ การใช้ซ้ำ (Reuse) การซ่อมแซมกลับมาใช้ใหม่ (Repair) และการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
- การหลีกเลี่ยงการใช้มูลฝอยอันตรายหรือไม่คุ้มค่า (Rejection) ได้แก่การไม่ใช้สารเคมีบางชนิดที่กำจัดยากหรือเป็นขยะมูลฝอยอันตราย เช่น โฟม เป็นต้น
- การกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ คือ การนำขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ไม่ได้แล้วมากำจัด ซึ่งมีวิธีการกำจัด 3 วิธี คือ การทำปุ๋ยหมัก การเผา และการฝังกลบ

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากขยะมูลฝอยเป็นปัญหาร่วมของทุกคนและเป็นปัญหาของสังคม ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการกับปัญหา ขยะมูลฝอยทั้งในฐานะเป็นผู้สร้างปัญหาและเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความรับผิดชอบในการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหา

3. การใช้หลักการ “ใครสร้างขยะมูลฝอย คนนั้นจ่าย” หรือ Polluter Pay Principle : PPP ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมาย ด้วยการเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอยทั้งทางตรงและทางอ้อมจากบริษัทผู้ผลิตสินค้าและจากครัวเรือนตามสัดส่วนของปริมาณขยะมูลฝอยที่สร้างขึ้น

4. การปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการส่งเสริมพฤติกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

การเก็บขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นครั้งแรกเพื่อให้ขยะมูลฝอยชนิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำมูลฝอยไปส่งในถังและด้วยเหตุใดครัวเรือนนั้นมี

หลายชนิด ถ้าหากเก็บรวมกันขยะมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์จะย่อยสลายได้ง่าย ถ้าปะปนอยู่กับขยะมูลฝอยอื่นที่กำจัดยาก ก็จะทำให้ขยะมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์กำจัดยากไปด้วย นอกจากนี้ขยะมูลฝอยหลายชนิดสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์โดยตรง หรือขายเป็นวัสดุได้อีกจึงควรมีการแยกประเภทเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งการแยกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนกระทำได้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2563) ดังนี้

- ระบบถังสองใบ (two - cans system) เป็นการแยกประเภทที่ขยะมูลฝอยเปียกถังหนึ่ง และขยะมูลฝอยแห้งอีกถังหนึ่ง เพื่อจัดเก็บแล้วนำไปกำจัดได้เหมาะสมและประหยัดมากขึ้น คือขยะมูลฝอยเปียก จำเป็นต้องเก็บทิ้งทุกวันเนื่องจากปล่อยน้ำคั่งไว้นาน เกิดการบูดเน่า ส่งกลิ่นเหม็นเน่ารำคาญได้โดยง่าย ส่วนขยะมูลฝอยแห้งเก็บแยกต่างหากจึงช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยและสะดวกในการกำจัด

- ระบบถังสามใบ (three - cans system) เป็นการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการแยกถังมูลฝอยออกเป็น 3 ประเภท ถังใบแรกใส่ขยะมูลฝอยเปียก ถังใบที่สองใส่ขยะมูลฝอยแห้ง และถังใบที่สามใส่ขยะมูลฝอยจำพวกแก้วและขยะมูลฝอยอันตรายในบ้าน เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสารเคมี แก้ว เป็นต้น ทำให้แยกประเภทขยะมูลฝอยได้มากขึ้น สะดวกในการกำจัดและปลอดภัยจากอันตรายขณะกำจัดและเก็บขน

2.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

เทศบาลนครรังสิต

เป็นเทศบาลนครในตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยเป็นเมืองปริมณฑลที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครในทางตอนเหนือ ปัจจุบัน เขตเทศบาลนครรังสิตกลายเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกมีรถไฟฟ้าสายสีแดงสถานีรังสิต เทศบาลนครรังสิตมีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ตำบลประชาธิปัตย์ทั้งตำบล มีเนื้อที่ 20.80 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตเทศบาลเมืองคลองหลวงและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม (อำเภอคลองหลวง) ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ (อำเภอธัญบุรี) ทิศใต้ ติดต่อกับเขตเทศบาลเมืองลำสามแก้วและเขตเทศบาลเมืองคูคต (อำเภอลำลูกกา) ทิศ

ตะวันตก ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลหลักหมกและเขตเทศบาลตำบลบางพูน (อำเภอเมืองปทุมธานี) เทศบาลนครรังสิตมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 85,349 คน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2563)

โครงสร้างหน่วยงานและบทบาทหน้าที่ในการจัดการขยะ

เทศบาลนครรังสิตมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะ ได้แก่ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยมี ฝ่ายรักษาความสะอาด เป็นผู้ดำเนินการหลักในการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล มีพื้นที่รับผิดชอบปัจจุบัน 20.80 ตารางกิโลเมตร การบริหารจัดการเก็บขนมูลฝอย เทศบาลนครรังสิตดำเนินการ (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานช่าง) และจ้างเหมาเอกชน เทศบาลสามารถให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยคิดเป็นน้ำหนักประมาณ 130 ตันต่อวัน ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย 735 บาทต่อตัน ค. ใช้จ่ายในการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย 1,110 บาทต่อตัน เทศบาลนครรังสิตมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

- รถคอนเทนเนอร์จำนวน 5 คัน เก็บขนเฉลี่ย 33 ตันต่อวัน ค่าใช้จ่าย 194 บาทต่อตัน
- รถแบบอัดท้าย จำนวน 13 คัน เก็บขนเฉลี่ย 35 ตันต่อวัน ค่าใช้จ่าย 949 บาทต่อตัน
- รถบริษัทเอกชน จำนวน 8 คัน เก็บขนเฉลี่ย 62 ตันต่อวัน ค่าใช้จ่าย 902.50 บาทต่อตัน

นอกจากนี้ เทศบาลยังมีการจ้างเหมาบริษัทเอกชนในการกำจัดขยะมูลฝอย โดยขยะที่เก็บรวบรวมจะถูกนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดของเอกชนในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริมาณและองค์ประกอบของขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต

เทศบาลนครรังสิตมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนเฉลี่ยประมาณ 150-170 ตันต่อวัน เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากปี 2558 ซึ่งปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย 130.90 ตันต่อวัน หรือ 47,777.12 ตันต่อปี จะเห็นได้ว่าปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย ได้แก่ การขยายตัวของชุมชนเมือง การเพิ่มตัวของประชากรแฝงและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายภายในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตโดยองค์ประกอบของขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น ขยะอินทรีย์ 55% ขยะรีไซเคิล 24% ขยะทั่วไป 17% ขยะอันตรายและขยะติดเชื้อ 4% ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขยะอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ของขยะมูลฝอยในพื้นที่ (สยามรัฐออนไลน์ 2565)

แนวทางและมาตรการในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต

1. การส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เทศบาลนครรังสิตได้ดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะการแยกขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัด
2. การจัดการขยะอินทรีย์ด้วยวิธีการทางชีวภาพ เทศบาลได้ส่งเสริมการจัดการขยะอินทรีย์โดยการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อเปลี่ยนขยะอินทรีย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์
3. การใช้หลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) เทศบาลนครรังสิตได้นำหลัก 3Rs มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการลดการใช้วัสดุที่ไม่จำเป็น การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการรีไซเคิลวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ได้
4. การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การจัดการขยะในครัวเรือน และการณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะอย่างถูกต้อง
5. การพัฒนาระบบการเก็บขนและกำจัดขยะ เทศบาลได้พัฒนาระบบการเก็บขนขยะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการจัดหารถขยะที่เหมาะสม และการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะให้มีมาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เทศบาลนครรังสิตได้ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน (เทศบาลนครรังสิต 2566)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะ

เทศบาลนครรังสิตมีมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย แต่ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้แก่ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะ เช่น พ้ายชอยรังสิต-นครนายก 26 ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชน และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะและการจัดการขยะอย่างถูกต้อง

ความสำเร็จและแนวทางการพัฒนา

เทศบาลนครรังสิตได้ดำเนินโครงการนำร่องในการแปรรูปเศษอาหารและผักตบชวาให้เป็นปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งสามารถกำจัดขยะเศษอาหารและวัชพืชได้ถึงวันละ 20 ตัน และผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพเพื่อแจกจ่ายให้ประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ เทศบาลยังได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะอาหาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการลด คัดแยก และนำขยะอาหารกลับมาใช้ประโยชน์ มีการบริหารจัดการขยะภายใต้หลักการ “ลด คัดแยก ใช้ประโยชน์ และกำจัดอย่างถูกต้อง” โดยเน้นการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การรีไซเคิล และการนำขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายหลายประการ เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกขยะ ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ และปัญหาขยะอันตรายที่ต้องการวิธีการกำจัดที่เหมาะสม

การศึกษาระบบการจัดการขยะในเทศบาลนครรังสิตมีความสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัด และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste-to-Energy) และ ระบบจัดการขยะอัจฉริยะ (Smart Waste Management) จะช่วยให้เทศบาลนครรังสิตสามารถพัฒนาระบบการจัดการขยะให้ทันสมัยและยั่งยืน (เทศบาลนครรังสิต 2566)

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จึงมีเป้าหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการจัดการขยะในเทศบาลนครรังสิต วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต พร้อมเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญญ์ณัญญ์ วชิรหัตถพงศ์ (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ความรู้ความเข้าใจ และ จิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเฉพาะเจาะจงผู้ให้ สัมภาษณ์เป็นประธานชุมชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน และเก็บข้อมูลเชิง ปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยเฉพาะผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น ประชาชน ในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึงจังหวัดชลบุรีจำนวน 230 ตัวอย่าง ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีเพียงบาง ชุมชนที่มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมหรือปลูกฝังการมีส่วนร่วม ในการจัดการ ขยะมูลฝอยโดยเป็นการ ร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับเทศบาลเมืองบ้านบึง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($X=3.41$) ในด้านความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มี ความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($X=4.12$) แต่มี จิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับ ปานกลาง ประชาชนบางส่วนยังไม่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้งลง ถังขยะ มีการใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บาง ประเภทที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีปริมาณขยะที่ออกสู่ ชุมชนเป็นจำนวนมากในด้าน พฤติกรรมการกำจัดขยะภายในครัวเรือนของประชาชนในชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชน มีพฤติกรรมหรือวิธีการต่อการจัดการขยะภายในครัวเรือนในระดับน้อยโดย บางส่วนจะยังไม่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง แต่จะใส่รวมถุงดำไว้ไปทิ้งลงถัง มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

พีระพงษ์ ทองท์ (2560) ได้การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วน ตำบลลำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษานโยบาย แผนงาน และ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ (2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนตำบลลำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นรูปแบบการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์ Interview) ใน

รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสำหรับตอบแบบสัมภาษณ์มีจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นำชุมชน/หมู่บ้านและประชาชน ผลการศึกษา พบว่า (1) เพื่อศึกษานโยบายแผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย (2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะเนียง

นภนต์ันต์ ร่อนทองชัย (2561) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดขยะมูลฝอยจากต้นทาง โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเลือกใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจำนวน 2 คน และ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์จำนวน 5 ชุมชนประกอบไปด้วย ชุมชนบ้านค่ายชุมชนหน้าสถานีรถไฟ ชุมชนหลัง สถานีรถไฟ ชุมชนหัวบ้าน ชุมชนตลาดสดรวมทั้งสิ้น 22คน จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร 4 ชุมชนคือชุมชนตลาดสด ชุมชนหลังสถานีรถไฟ ชุมชนหน้าสถานีรถไฟและชุมชนบ้านค่าย เนื่องจาก ทั้ง 4 ชุมชนได้รับข้อมูลการจัดการขยะและแนวคิดหลักการ 3R ผ่านประธานชุมชนและเสียงตามสาย เท่านั้น และอีก 1 อยู่ในระดับสร้างความร่วมมือ คือชุมชนหัวบ้าน เนื่องจากการดำเนินกิจกรรม ต่างๆมีการตัดสินใจร่วมกันของทั้งประชาชนและเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการลดขยะจากแหล่งกำเนิดของประชาชนทั้ง 5 ชุมชนมีการนำเอาหลัก 3R เข้ามาเป็นแนวทาง หลักในการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิดอยู่ในระดับปานกลาง เห็นได้จากพฤติกรรมของประชาชน ทั้ง 5 ชุมชนทั้งการลดการใช้(Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับไปใช้ใหม่ (Recycle) ซึ่งโดยส่วนมากจะเป็นเรื่องการนำกลับไปใช้ใหม่ (Recycle) ที่มีพฤติกรรมชัดเจนที่สุด โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการลดขยะจากแหล่งกำเนิด คือ การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลโดยการใช้โครงการ คัดแยกขยะที่ถนนคนเดินซึ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ถึง หลักการในการแยกขยะแต่ละชนิดเพื่อเป็นการแยกวัสดุออกจากขยะและนำวัสดุเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์อีกครั้งเพื่อเป็นการลดขยะจากแหล่งกำเนิด และอีกปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการลดขยะจากแหล่งกำเนิด คือประธานชุมชน โดยที่ประธานชุมชนนั้นทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างเทศบาลและประชาชนในการประชาสัมพันธ์ถึง

นโยบาย และกิจกรรมโครงการต่างๆของเทศบาล ในส่วนของปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ งบประมาณในการดำเนินซึ่งถ้าเทศบาลขาดงบประมาณหรืองบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้ในการบริหารจัดการต่างๆ ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

พระมหานิพนธ์ ปรีปญฺโญ (2561) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชน ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะของ ชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะของชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 3. เพื่อนำเสนอ รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 13,136 คน ซึ่งหาขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง ของ Taro Yamane ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และมี การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ เจ้าอาวาสวัด ปลัด อบต. ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน สาธารณสุขตำบล ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย ของ ชุมชนจำนวน ๑๒ รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม วิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ในส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด และ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีจัดกลุ่มข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ของชุมชนตำบลทุ่งลูกนกอำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐมจากผลการวิจัยครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนทุ่งลูกนกได้ เข้ามามีส่วนรวมในการพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ โดยภาพรวมในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก เริ่ม ตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เกิดจากการรวมกลุ่มความ ต้องการที่มาจากพื้นฐานความต้องการของคนในชุมชน ด้วยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้รับทราบ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยมีการประชุมในระดับหมู่บ้าน ชุมชน เป็นประจำ เพราะข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากประชาชน จะสะท้อนให้เห็นความต้องการและการให้คนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรม ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้น จึงทำให้ผลประโยชน์ที่จะ ได้รับจากกิจกรรมต่างๆ ที่

เกิดขึ้นในชุมชน ต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก เมื่อกิจกรรมเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้การตอบสนองของการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาวิจัย จึงทำให้ทราบว่า คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางหน่วยงานจัด และมีผู้นำชุมชน หรือคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน ต่างให้ความร่วมมือให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในทุกๆ ด้าน เริ่มตั้งแต่ให้คนในชุมชนได้เข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา เสนอปัญหา ความต้องการ และ คัดเลือกแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม โดยที่มีหน่วยงาน หรือ ผู้นำชุมชน มีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนความต้องการในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดผลดีตามมา หรือจะเป็นแหล่งเรียนรู้ในเรื่อง การกำจัดขยะภายในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปที่ สนใจอยากได้ความรู้เอากลับไปต่อยอดไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง และเพื่อเป็นแบบอย่างในการเริ่ม พัฒนาการใช้ระบบการจัดการแบบ ๓ R Reduce, Reuse, Recycle สามารถตอบโจทย์ในการ จัดการขยะเพราะสามารถลดปริมาณแล้วยังสร้างรายได้ สร้างประโยชน์ เป็นการพัฒนาที่ไม่ที่ สิ้นสุดต่อไป

สิริมาศ หมั่นสาย (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างยั่งยืนของตลาดสดในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะตลาดสด ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะตลาดสด ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอแนวทางการจัดการขยะตลาดสด ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บและรวบรวมข้อมูลจากแม่ค้าในชุมชนตลาดสด จำนวน 200 แผง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องด้วยเทคนิค IOC มีค่าเท่ากับ 0.75 ค่าความเชื่อถือของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยค่า t-test และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้ One- way ANOVA หรือ F-test ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.50$) ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\mu = 2.72$) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ($\mu = 2.28$) 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือนและระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการ

จัดการตลาดขยะสดไม่ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการจัดการขยะชุมชนตลาดสดนั้นควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการขยะให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของตลาด

เอกวิทย์ มณีธร (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ในเขตเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยวิธีการสุ่ม ตัวอย่างแบบง่าย และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 403 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.82 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.18 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 61.79 สถานภาพการสมรส เป็นโสด ร้อยละ 70.97 การศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)/ อนุปริญญา มากที่สุด ร้อยละ 41.44 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 36.97 โดยมีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท (ร้อยละ 22.58) และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ตั้งแต่ 6-10 ปี ร้อยละ 49.13 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.31$, $SD = 0.92$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($X = 3.42$, $SD = 0.73$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($X = 3.45$, $SD = 0.79$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($X = 3.41$, $SD = 0.77$) ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 อายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 รายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับสถานะสมรส ระดับการศึกษาอาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

กณิต เรื่องขจรและเฉลิมพงษ์ จันทรสุธา (2564) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน กรณีศึกษา ชุมชนวัดท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว บทความวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน : กรณีศึกษา "ชุมชนวัดท่าเกษม" เขตเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการ ขยะมูลฝอยในชุมชน เขตเทศบาลตำบลท่าเกษมและศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็นจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ เทศบาลตำบลท่าเกษม จำนวน 11 คน 2. กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน โดยทั้งสองกลุ่มจัดเก็บข้อมูลโดย วิธีการสัมภาษณ์ 3. กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าเกษม (ชุมชนวัดท่าเกษม) จำนวน 126 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการศึกษา พบว่า เทศบาลตำบลท่าเกษมมีกระบวนการจัดการขยะที่ดีมีแนวทางแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย คือ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างจิตสำนึกและความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแก่ ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องและผลการศึกษาการตอบแบบสอบถามของ ประชาชน เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลท่าเกษม (ชุมชนวัดท่าเกษม) พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจัดการขยะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา คือ ด้าน การรับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.73$) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) และอันดับสุดท้ายคือระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) สรุปได้ว่า การ จัดการมูลขยะของชุมชนเทศบาลท่าเกษม มีกระบวนการและแนวทางแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ดีและ เหมาะสม คือ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างจิตสำนึกและความตระหนักเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลท่าเกษม(ชุมชนวัดท่าเกษม) อยู่ในระดับปานกลาง และให้ความร่วมมือในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนได้ดีอีกด้วย

วิวัฒน์ สังข์แย้ม (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (2)

ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของการจัดการขยะมูลฝอยของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และ (4) เสนอแนวทางแก้ไขของการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัย อยู่ในเขตบริเวณรอบที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,018 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 334 คน สุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิแบ่งสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่า สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมในการ จัดการขยะ มูลฝอย ได้แก่ การลด การนำกลับมาใช้ใหม่การคัดแยก และการรวบรวมและจัดเก็บ มีส่วน เกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด (2) ในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมี ค่ามากที่สุด (3) ปัจจัย ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการขยะมูลฝอยของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (4) ข้อเสนอแนะ คือ อบจ.นนทบุรีควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปริมาณขยะมูลฝอย องค์ประกอบของขยะ แหล่งกำเนิด ขยะมูลฝอย ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิล เพื่อให้ทราบลักษณะของขยะมูล ฝอยและหาแนวทางการจัดการขยะ และศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มูลฝอยชุมชนกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

สุทาร์ตน์ ชูดอกและเขมิกา สวงวนพวก (2564) ได้ศึกษาการบริหารจัดการขยะโดยการมีส่วน ร่วมของชุมชน ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี การศึกษานี้มี วัตถุประสงค์(1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ตามหลัก 3Rs บูรณาการร่วมกับภาครัฐ ภาคประชาชน และชุมชน โดยใช้หลักบวร และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะในตำบล โก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัด ลพบุรีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัย พบว่า (1) มีการกำหนดนโยบาย และแผนงานในการสนับสนุนชุมชนให้เป็นชุมชน ปลอด ขยะ และสนับสนุนการจัดการขยะอย่างถูกวิธีตามหลัก 3Rs ด้วยการบูรณาการโดยใช้หลัก “บวร” เชิญ ชวนให้ประชาชนร่วมทำบันทึกข้อตกลงด้านการบริหาร จัดการขยะ และ (2) แนวทางการบริหารจัดการ ขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผล ให้เกิดการสร้างรายได้ มีสวัสดิการกองทุนธนาคารขยะ

ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ ต้องทำการคัดแยกขยะแล้วนำมาขายฝากกับธนาคารขยะทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ตาม จุดที่กำหนด และมีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการช่วยเหลือเมื่อเสียชีวิตรายละไม่น้อยกว่า 85,000 บาท

ธิดา วัฒนภูมิ (2565) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะของเทศบาลเมืองท่าใหม่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะของเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์หลักพุทธรธรรมกับการให้บริการจัดการขยะของเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการให้บริการจัดการขยะของ เทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ใช้ระเบียบ วิจัยเป็นแบบผสานวิธี โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 385 คน การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ 9 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธรธรรมกับประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะ ด้านการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.85$, S.D. =1.037) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธรธรรมสังคหวัตถุ 4 กับประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($R=0.919^{**}$) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ขยะเกิดขึ้นอย่างมากหลายยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนครัวเรือน จุติรองรับขยะยังมีน้อย ควรเพิ่มจำนวนถังขยะให้เพียงพอในชุมชน แยกสีตามประเภทของขยะ ควรจัดทำโครงการอบรมการคัดแยกขยะ รวมถึงให้รางวัลชุมชนที่มีการคัดแยกขยะ ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรพบปะประชาชน เพื่อประชาสัมพันธ์และรับฟังปัญหาข้อร้องเรียน รวมถึงตอบปัญหาข้อสงสัยของประชาชน

สรินพร ไทรทอง (2565) ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยกลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 389 คน ซึ่งถูกสุ่มเลือกมาแบบบังเอิญ กระจายตามสัดส่วนของประชากรใน แต่ละหมู่บ้าน แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเสียอันตรายชุมชนและการจัดการ พฤติกรรม การจัดการของเสียอันตรายชุมชน และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการของเสีย อันตรายชุมชนระดับปานกลาง (ร้อยละ 55.30) จำนวนผู้ที่แสดงพฤติกรรมที่ควรทำในการจัดการของ เสียอันตรายชุมชนอย่างสม่ำเสมอมีจำนวนร้อยละ 37.01 การมีส่วนร่วมในการจัดการของเสีย อันตรายชุมชนพิจารณาใน 4 ด้าน คือ การตัดสินใจ การดำเนินงาน ผลประโยชน์และการติดตาม ประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์เป็นด้าน ที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากกว่า ด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน และด้านการ มีส่วนร่วมในการติดตามผล ตามลำดับ ($\bar{x}$ = 3.77 3.75 3.87 และ 3.67 ตามลำดับ) โดยเรื่องที่ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ เลือกใช้สินค้าที่มีมาตรฐานในการ รักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการติดตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชน ชักชวนคนใน ครอบครัวและเพื่อนบ้านให้ จัดการของเสียอันตรายอย่างถูกวิธีและให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดการของเสียอันตรายในชุมชน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสีย อันตรายชุมชนของ ประชาชนแตกต่างกัน

นภัสรพี แลบเงิน (2565) ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ และการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับ การจัดการขยะ การมีส่วนร่วมของ ประชาชน และประสิทธิภาพการจัดการขยะของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร 2) เพื่อศึกษา อิทธิพลของความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ขยะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ จัดการขยะของประชาชน ในเขตเทศบาลนครสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตเทศบาล นครสกลนคร ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน ใช้วิธีการ สุ่ม ตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.739-.929 ค่าความเชื่อมั่น .843 และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย

พบว่า 1. ประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร มีความรู้ในการจัดการขยะ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.41$) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขต เทศบาลนครสกลนคร โดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X=3.21$) และประสิทธิภาพ การจัดการขยะของประชาชนในเขต เทศบาลนครสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=3.21$) 2. ความรู้ในการจัดการขยะ ด้าน ประโยชน์ของการจัดการขยะ ($\beta=.498$) ความหมายของขยะ (KN1) ($\beta=.218$) และการจัดการขยะ (KN4) ($\beta=.189$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านประเภทของขยะ ($\beta=.095$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การ จัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย สามารถทำนายระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาล นครสกลนคร ได้ร้อยละ 45.60 ($R^2_{Adj}=.456$) การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR4) ($\beta=.222$) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PAR1) ($\beta=.205$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การจัดการ ขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยสามารถ ร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะของประชาชนใน เขตเทศบาลนครสกลนคร ได้ร้อยละ 34.30 ($R^2_{Adj}=.343$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการ จัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร

สุชาลินี พันธุ์ทอง (2566) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัย ส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 390 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผล การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบ สมมติฐานพบว่า 1) ความแตกต่างของอายุของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดการขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความแตกต่างของการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ 3) ความแตกต่างของอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความแตกต่างของรายได้ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

ภัตสร เพ็งสา (2566) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอมืองจังหวัด ชลบุรี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอมืองจังหวัดชลบุรีและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอมือง จังหวัด ชลบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ตัวแทนของครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวนที่มีอายุตั้งแต่18 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่สถิติเชิงพรรณนาคือค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีStepwise ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมจัดการขยะของกลุ่มตัวอย่างตัวแทนครัวเรือนใน เขตเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอมืองจังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก(ค่าเฉลี่ย= 3.28, SD = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการ ซ่อมแซม กลับมาใช้ใหม่(Repair) ด้านการหลีกเลี่ยง (Reject) ด้านการใช้น้ำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า (Reuse) ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) และ ด้านการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ตามลำดับ ส่วน ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ระดับการศึกษาของตัวแทนครัวเรือน และ ความตระหนัก ต่อปัญหาขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้งหมดข้างต้น สามารถอธิบายความผันแปรของ พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองบ้านสวน อำเภอมืองจังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ99.6 (SE=0.418)

รุ่งรติศ คงยั่งยืน (2567) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา ชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี วิจัยนี้มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของ ประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

ตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม ประชากรคือประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย จำนวน 30,785 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 395 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.714, p < 0.01$) และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนในรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ด้านการสร้างความตระหนักในชุมชนกับด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการในการจัดการขยะชุมชน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.742, p < 0.01$) รองลงมาคือด้านการสร้างความตระหนักในชุมชนกับด้านการสนับสนุนโครงการการจัดการขยะของชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.668, p < 0.01$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือนกับด้านการประเมินโครงการจัดการขยะของชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.345, p < 0.01$) 3) ปัจจัยด้านการตระหนักรู้มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ 0.714 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) โดยรวมเท่ากับ 0.510 หมายความว่า ร้อยละ 51.10 ของความแปรปรวนในปัจจัยการมีส่วนร่วมสามารถถูกทำนายด้วยปัจจัยด้านการตระหนักรู้

สุรียา นະທິและบรรเทิง พลสวัสดิ์ (2568) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตรับผิดชอบของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนและชุมชน 2) ศึกษาพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และ 3) พัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ระหว่างธันวาคม 2566-2567 โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การ

สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และแบบบันทึกขยะครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยตัวแทนครัวเรือน 274 คน และผู้เกี่ยวข้อง 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติพรรณนาผลการวิจัยพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ขาดระบบคัดแยกขยะและบริการเก็บขยะจากท้องถิ่น แต่ประชาชนจัดการขยะด้วยตนเองผ่านการฝัง เผา และทิ้งในหลุมสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.92$, $SD = 0.14$) โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติ ($M = 4.05$, $SD = 0.13$) แต่การตัดสินใจต่ำกว่า ($M = 3.79$, $SD = 0.40$) พฤติกรรมการจัดการขยะโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($M = 2.33$, $SD = 0.36$) มีจุดแข็งด้านการกำจัด ($M = 2.50$, $SD = 0.35$) และการลดการเกิดขยะ ($M = 2.38$, $SD = 0.37$) แต่อ่อนด้านการนำกลับมาใช้ ($M = 2.13$, $SD = 0.42$) และการคัดแยกขยะ ($M = 2.33$, $SD = 0.38$) จากการติดตามขยะ 60 ครัวเรือนเป็นเวลา 5 วัน พบขยะทั่วไป ($M = 81.52$ $SD = 6.65$) และขยะอินทรีย์ ($M = 35.62$ $SD = 5.18$) ปริมาณขยะเฉลี่ย 0.68 กก./คน/วัน ($SD = 0.14$) การวิจัยพัฒนารูปแบบ "6P PLUS ชุมชนเหล่าแดงร่วมใจ" ประกอบด้วย Policy (นโยบาย) Participation (การมีส่วนร่วม) Promotion (การส่งเสริม) Profit (คุณค่าจากขยะ) Protection (อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) และ Partnership (ความร่วมมือ) ผ่านการทำงานร่วมกันและสร้างแรงจูงใจเศรษฐกิจและจิตสำนึก

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เนื่องจากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ด้วยเครื่องมือทางสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เป็นต้น มีขั้นตอนรายละเอียดของการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 85,349 คน (กระทรวงมหาดไทย 2568) โดยประชากรดังกล่าวประกอบด้วยบุคคลจากหลายกลุ่มอาชีพ และมีบทบาทสำคัญในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 150 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วย G-Power ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5% โดยใช้ การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตเท่านั้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยคำถาม 16 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวน 4 ข้อ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	จำนวน 4 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน 4 ข้อ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	จำนวน 4 ข้อ
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	จำนวน 4 ข้อ
3. การให้บริการอย่างพอเพียง	จำนวน 4 ข้อ
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	จำนวน 4 ข้อ
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	จำนวน 4 ข้อ

การกำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถามส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต และส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับตามรูปแบบของ Likert ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับมาก
3	หมายถึง	มีระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับน้อย
1	หมายถึง	มีระดับน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์ถือหลักว่าจะต้องให้ทุกระดับมีช่วงคะแนนเท่ากันและจะสามารถเห็นได้ว่าคะแนนสูงสุด 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 1 คะแนน ซึ่งมีช่วงห่างกันหรือพิสัยของคะแนนเท่ากับ $5-1=4$ มี 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีช่วงห่างเท่ากับ $4/5 = 0.8$ การแปลผลระดับคะแนนเฉลี่ยทักษะด้านการมีส่วนร่วมและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต ดำเนินการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำมาจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง Google Form เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่กำหนด จำนวน 150 คน และตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ มีกลุ่มประชากรที่

ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 150 คน โดยสอบถามจากประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลที่ได้จากการ ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่างๆ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำมาจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านทาง Google Form เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 150 คน เมื่อได้ข้อมูลครบจำนวนแล้ว จึงเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package to the Social Sciences : SPSS) เพื่อคำนวณค่าทางสถิติจากแบบสอบถามในระดับต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะเป็นแบบ Checklist เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อใช้วิธีหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

1.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต ประกอบด้วย การให้บริการอย่างเท่าเทียม การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

2. วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Statistical Inference)

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิตต่างกัน โดยการวิเคราะห์ใช้ค่าสถิติ F-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระในกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และหากพบค่าความแตกต่างให้ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

2.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับต่ำกว่า 0.20	คือ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระหว่าง 0.21-0.40	คือ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระหว่าง 0.41-0.60	คือ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระหว่าง 0.61-0.80	คือ มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับมากกว่า 0.80 ขึ้นไป	คือ มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ได้ผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในพื้นที่เขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ของประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

n=150

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	60	40.0
หญิง	85	56.7
อื่นๆ	5	3.3
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	8	5.3
20 – 30 ปี	46	30.7
31 – 40 ปี	67	44.7
41 – 50 ปี	12	8.0
51 ปีขึ้นไป	17	11.3
3.ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	3	2.0
มัธยมศึกษา	22	14.7
ปวช/ปวส	25	16.7
ปริญญาตรี	94	62.7
สูงกว่าปริญญาตรี	6	4.0
4.อาชีพ		
พนักงานบริษัท	10	6.7
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	18.7
ค้าขาย	42	28.0
รับจ้างทั่วไป	50	33.3
นักเรียน/นักศึกษา	13	8.7
อื่นๆ	7	4.7

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
(ต่อ)

n=150

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	12.0
10,001 – 20,000 บาท	39	26.0
20,001 – 30,000 บาท	46	30.7
30,001 – 40,000 บาท	26	17.3
มากกว่า 40,000 บาท	21	14.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 คน แบ่งจำแนกตามเพศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ลำดับรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ลำดับสุดท้ายเป็นเพศอื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

จำแนกตามอายุ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 ลำดับรองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 ลำดับรองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ลำดับรองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และลำดับสุดท้ายอยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 ลำดับรองลงมา ปวช/ปวส จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ลำดับรองลงมามัธยมศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ลำดับรองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน ร้อยละ 4.0 ลำดับสุดท้ายประถมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

จำแนกตามอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ลำดับรองลงมาค้าขาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ลำดับรองลงมาราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 28

คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 ลำดับรองลงมา นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ลำดับรองลงมา พนักงานบริษัทจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ลำดับสุดท้ายอาชีพอื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่รายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 ลำดับรองลงมารายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ลำดับรองลงมารายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ลำดับรองลงมารายได้มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ลำดับสุดท้ายรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 4.2 แสดงผลสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

รายการ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.85	.429	มาก	2
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.89	.456	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.84	.485	มาก	3
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.83	.427	มาก	4
รวม	3.85	.450	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.85$ พบว่า มีระดับมาก โดยการมี

ส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.89$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.83$)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.95	.698	มาก	1
1.2 ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชนของท่าน	3.86	.591	มาก	2
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน	3.81	.610	มาก	3
1.4 ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน	3.77	.581	มาก	4
รวม	3.85	.429	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 (S.D=.429) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .698) รองลงมาคือ การมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .591) และน้อยที่สุดคือ การเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .581)

ตารางที่ 4.4 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านเข้าร่วมดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.84	.569	มาก	3
1.2 ท่านชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชนเขตเทศบาลนครรังสิตให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.73	.566	มาก	4
1.3 ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เช่น สิ่งของที่ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง	3.85	.639	มาก	2
1.4 ท่านให้ความร่วมมือกับมาตรการหรือกฎระเบียบของเทศบาลเกี่ยวกับการจัดการขยะ	4.15	.784	มาก	1
รวม	3.89	.456	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D=.456) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การให้ความร่วมมือกับมาตรการหรือกฎระเบียบของเทศบาลเกี่ยวกับการจัดการขยะ (ค่าเฉลี่ย 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .784) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เช่น สิ่งของที่ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .639) และน้อยที่สุดคือ ชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชนเขตเทศบาลนครรังสิตให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .566)

ตาราง 4.5 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านได้รับความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.82	.625	มาก	4
1.2 สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านมีความสะอาดเรียบร้อยขึ้นจากการมีส่วนร่วมจัดการขยะของเทศบาล	3.83	.607	มาก	2
1.3 ท่านสามารถสร้างรายได้และลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้มากขึ้นจากการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการขยะของเทศบาล	3.83	.621	มาก	3
1.4 ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในพื้นที่มากขึ้น จากความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.86	.645	มาก	1
รวม	3.84	.485	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 (S.D=.485) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในพื้นที่มากขึ้น จากความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .645) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านมีความสะอาดเรียบร้อยขึ้นจากการมีส่วนร่วมจัดการขยะของเทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .607) และน้อยที่สุดคือ ได้รับความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .625)

ตารางที่ 4.6 แสดงผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	3.86	.591	มาก	1
1.2 ท่านได้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล	3.81	.610	มาก	4
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชนของท่าน	3.83	.607	มาก	2
1.4 ท่านร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนของท่านทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะในชุมชน	3.83	.621	มาก	3
รวม	3.83	.427	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 (S.D=.427) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .591) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .607) และน้อยที่สุดคือ การได้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล(ค่าเฉลี่ย 3.81 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .610)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ การให้บริการอย่างเท่าเทียม การให้บริการอย่างรวดเร็ว การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า

ตารางที่ 4.7 แสดงผลสรุประดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

รายการ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	4.06	.370	มาก	5
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	4.13	.363	มาก	2
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	4.21	.336	มากที่สุด	1
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	4.08	.346	มาก	4
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	4.10	.380	มาก	3
รวม	4.12	.363	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.12$ พบว่า มีระดับมาก โดยการให้บริการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) ส่วนการให้บริการอย่างเท่าเทียม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.06$)

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านได้รับการบริการที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล	4.11	.615	มาก	1

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.2 ท่านได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะในมาตรฐานเดียวกัน	4.08	.597	มาก	2
1.3 ท่านได้รับสิทธิในการเสนอความคิดเห็นหรือแจ้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลในพื้นที่ของท่านอย่างเสมอภาค	4.03	.607	มาก	3
1.4 ท่านได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น	4.00	.463	มาก	4
รวม	4.06	.370	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเท่าเทียม ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D=.370) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะในมาตรฐานเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .615) รองลงมาคือ ได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะในมาตรฐานเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .597) และน้อยที่สุดคือ ได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .463)

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนครรังสิตที่รวดเร็ว เช่น รถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บขยะตรงเวลา	4.25	.626	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.2 ท่านได้รับการแก้ปัญหาขยะตกค้างได้อย่างรวดเร็วจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาลนครรังสิต	4.05	.515	มาก	4
1.3 ท่านสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาลได้สะดวกรวดเร็ว	4.09	.530	มาก	3
1.4 ท่านเห็นว่าการจัดเก็บขยะของเทศบาลมีความรวดเร็วเพียงพอในการรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน	4.12	.542	มาก	2
รวม	4.13	.363	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D=.363) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนครรังสิตที่รวดเร็ว เช่น รถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บขยะตรงเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .626) รองลงมาคือ เห็นว่าการจัดเก็บขยะของเทศบาลมีความรวดเร็วเพียงพอในการรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .542) และน้อยที่สุดคือ ได้รับการแก้ปัญหาขยะตกค้างได้อย่างรวดเร็วจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาลนครรังสิต (ค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .515)

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านเห็นว่าเทศบาลมีการจัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ	4.29	.574	มากที่สุด	1
1.2 ท่านได้รับข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างเพียงพอ	4.05	.475	มาก	4
1.3 ท่านได้รับการบริการจัดสรรทรัพยากรในการจัดการขยะของเทศบาลนครรังสิตได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ เช่น จุดทิ้งขยะ, ถังขยะ	4.27	.517	มากที่สุด	2
1.4 ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนครรังสิตที่เพียงพอ โดยนึกถึงความยั่งยืน	4.23	.660	มากที่สุด	3
รวม	4.21	.336	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21 (S.D=.336) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เห็นว่าเทศบาลมีการจัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .574) รองลงมาคือ ได้รับการบริการจัดสรรทรัพยากรในการจัดการขยะของเทศบาลนครรังสิตได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ เช่น จุดทิ้งขยะ, ถังขยะ (ค่าเฉลี่ย 4.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .517) และน้อยที่สุดคือ ได้รับข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .475)

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะที่ต่อเนื่องไม่หยุดชะงักหรือขาดตอน	4.09	.491	มาก	2
1.2 ท่านได้รับการบริการจัดการขยะได้ตลอดเวลาตามความจำเป็นไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บขยะสม่ำเสมอ	4.18	.666	มาก	1
1.3 ท่านได้รับการบริการที่มีแผนสำรองของเจ้าหน้าที่ในการจัดการขยะเมื่อเกิดปัญหาบริการหยุดชะงัก	4.05	.606	มาก	3
1.4 ท่านได้รับการแจ้งข้อมูลหรือความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง	4.01	.449	มาก	4
รวม	4.08	.346	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 (S.D=.346) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ได้รับการบริการจัดการขยะได้ตลอดเวลาตามความจำเป็นไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บขยะสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .666) รองลงมาคือ ได้รับการบริการในการจัดการขยะที่ต่อเนื่องไม่หยุดชะงักหรือขาดตอน (ค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .491) และน้อยที่สุดคือ ได้รับการแจ้งข้อมูลหรือความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.01 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .449)

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	$\bar{x}$	S.D	แปลค่า	ลำดับ
1.1 ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลในเชิงรุก เพื่อมุ่งมั่นลดปริมาณขยะ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่	4.23	.520	มากที่สุด	1
1.2 ท่านได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดการขยะทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น	3.89	.604	มาก	4
1.3 เทศบาลนครรังสิตมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายช่องทางให้ท่านสามารถแจ้งข้อมูลหรือปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอยได้สะดวกมากขึ้น	4.11	.507	มาก	3
1.4 ท่านเห็นว่าเทศบาลนครรังสิตมีความพยายามในการหาวิธีการจัดการขยะมาบริการประชาชนในพื้นที่อยู่เสมอ	4.16	.532	มาก	2
รวม	4.10	.380	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 (S.D=.380) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลในเชิงรุก เพื่อมุ่งมั่นลดปริมาณขยะ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .520) รองลงมาคือ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิตมีความพยายามในการหาวิธีการจัดการขยะมาบริการประชาชนในพื้นที่อยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .532) และน้อยที่สุดคือ ได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดการขยะทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .604)

4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยการวิเคราะห์ใช้ค่าสถิติ F-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระในกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างให้ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	เพศ	n	จำแนกตามเพศ			
			$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	ชาย	60	3.99	.379	1.944	.147
	หญิง	85	4.09	.365		
	อื่นๆ	5	4.25	.177		
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	ชาย	60	4.12	.392	.077	.926
	หญิง	85	4.14	.350		
	อื่นๆ	5	4.10	.224		
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	ชาย	60	4.21	.374	.798	.452
	หญิง	85	4.21	.314		
	อื่นๆ	5	4.40	.137		
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	ชาย	60	4.05	.365	.416	.660
	หญิง	85	4.10	.335		
	อื่นๆ	5	4.10	.335		
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	ชาย	60	4.12	.410	.264	.769
	หญิง	85	4.09	.367		
	อื่นๆ	5	4.00	.177		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	อายุ	จำแนกตามอายุ				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	ต่ำกว่า 20 ปี	8	3.91	.265	1.931	.108
	20-30 ปี	46	4.04	.341		
	31-40 ปี	67	4.13	.380		
	41-50 ปี	12	3.98	.328		
	51 ปีขึ้นไป	17	3.91	.423		
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	ต่ำกว่า 20 ปี	8	4.21	.339	1.673	.159
	20-30 ปี	46	4.02	.327		
	31-40 ปี	67	4.17	.377		
	41-50 ปี	12	4.21	.450		
	51 ปีขึ้นไป	17	4.16	.305		
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	ต่ำกว่า 20 ปี	8	4.00	.000	2.840	.026*
	20-30 ปี	46	4.23	.367		
	31-40 ปี	67	4.19	.322		
	41-50 ปี	12	4.10	.291		
	51 ปีขึ้นไป	17	4.41	.330		
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	ต่ำกว่า 20 ปี	8	3.94	.177	.988	.416
	20-30 ปี	46	4.07	.328		
	31-40 ปี	67	4.13	.373		
	41-50 ปี	12	4.10	.291		
	51 ปีขึ้นไป	17	3.99	.369		

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	อายุ	จำแนกตามอายุ				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	ต่ำกว่า 20 ปี	8	4.09	.129	1.816	.129
	20-30 ปี	46	4.02	.376		
	31-40 ปี	67	4.16	.381		
	41-50 ปี	12	3.92	.404		
	51 ปีขึ้นไป	17	4.16	.404		

ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ที่ไม่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ยกเว้นด้านการให้บริการอย่างเพียงพอที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งจะได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วย LSD ต่อไป

ตารางที่ 4.15 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ

อายุ		20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	Mean Difference	.234	.194	.104	.412
	Sig.	.065	.116	.487	.004*
20-30 ปี	Mean Difference		.040	.130	.178
	Sig.		.528	.225	.058
31-40 ปี	Mean Difference			.090	.218
	Sig.			.383	.016*
41-50 ปี	Mean Difference				.308
	Sig.				0.14*

ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ พบว่ามีการแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	ระดับการศึกษา	จำแนกตามระดับการศึกษา				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	ประถมศึกษา	3	4.08	.878	.853	.494
	มัธยมศึกษา	22	4.10	.305		
	ปวช/ปวส	25	4.15	.395		
	ปริญญาตรี	94	4.03	.360		
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.92	.342		

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	ระดับการศึกษา	จำแนกตามระดับการศึกษา				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	ประถมศึกษา	3	4.75	.433	4.473	.002*
	มัธยมศึกษา	22	4.07	.320		
	ปวช/ปวส	25	4.13	.339		
	ปริญญาตรี	94	4.10	.344		
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	4.50	.474		
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	ประถมศึกษา	3	4.25	.433	.946	.439
	มัธยมศึกษา	22	4.20	.274		
	ปวช/ปวส	25	4.10	.323		
	ปริญญาตรี	94	4.24	.348		
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	4.29	.368		
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	ประถมศึกษา	3	4.17	.764	.872	.482
	มัธยมศึกษา	22	4.15	.295		
	ปวช/ปวส	25	4.16	.353		
	ปริญญาตรี	94	4.05	.346		
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	4.00	.224		
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	ประถมศึกษา	3	4.42	.520	.936	.445
	มัธยมศึกษา	22	4.02	.361		
	ปวช/ปวส	25	4.15	.306		
	ปริญญาตรี	94	4.09	.389		
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	4.17	.516		

ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ที่ไม่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งจะได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วย LSD ต่อไป

ตารางที่ 4.17 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

ระดับการศึกษา		มัธยมศึกษา	ปวช/ปวส	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	Mean Difference	.682	.620	.652	.250
	Sig.	.002*	.004*	.002*	.310
มัธยมศึกษา	Mean Difference		.062	.030	.432
	Sig.		.543	.713	.008*
ปวช/ปวส	Mean Difference			.032	.370
	Sig.			.686	.020*
ปริญญาตรี	Mean Difference				.402
	Sig.				.007*

ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา พบว่ามีการแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับประถมศึกษา มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษา ปวช/ปวส และปริญญาตรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับมัธยมศึกษา มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับปวช/ปวส มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับปริญญาตรี มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	อาชีพ	จำแนกตามอาชีพ				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	พนักงานบริษัท	10	4.08	.442	1.402	.227
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	4.12	.268		
	ค้าขาย	42	4.14	.425		
	นักเรียน/นักศึกษา	50	3.96	.358		
	รับจ้างทั่วไป	13	4.04	.286		
	อื่นๆ	7	3.96	.419		
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	พนักงานบริษัท	10	4.33	.392	2.313	.047*
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	4.21	.371		
	ค้าขาย	42	4.17	.373		
	นักเรียน/นักศึกษา	50	4.02	.315		
	รับจ้างทั่วไป	13	4.17	.296		
	อื่นๆ	7	3.96	.488		

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ
ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	อาชีพ	จำแนกตามอาชีพ				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	พนักงานบริษัท	10	4.28	.275	2.790	.019*
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	4.17	.354		
	ค้าขาย	42	4.13	.323		
	นักเรียน/นักศึกษา	50	4.34	.345		
	รับจ้างทั่วไป	13	4.06	.181		
	อื่นๆ	7	4.25	.354		
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	พนักงานบริษัท	10	4.00	.391	1.301	.267
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	4.07	.271		
	ค้าขาย	42	4.18	.387		
	นักเรียน/นักศึกษา	50	4.02	.359		
	รับจ้างทั่วไป	13	4.06	.232		
	อื่นๆ	7	4.14	.318		
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	พนักงานบริษัท	10	4.23	.381	1.544	.180
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	4.15	.369		
	ค้าขาย	42	4.16	.409		
	นักเรียน/นักศึกษา	50	4.01	.391		
	รับจ้างทั่วไป	13	4.12	.194		
	อื่นๆ	7	3.89	.318		

ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่ต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ที่ไม่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

และการให้บริการอย่างเพียงพอแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งจะได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วย LSD ต่อไป

ตารางที่ 4.19 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

อาชีพ		ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
พนักงาน บริษัท	Mean Difference	.111	.158	.305	.152	.361
	Sig.	.398	.207	.014*	.310	.041*
ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	Mean Difference		.048	.194	.041	.250
	Sig.		.583	.022*	.730	.098
ค้าขาย	Mean Difference			.147	.006	.202
	Sig.			.050	.955	.165
นักเรียน/ นักศึกษา	Mean Difference				.153	.056
	Sig.				.168	.698
รับจ้าง ทั่วไป	Mean Difference					.209
	Sig.					.212

ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา พบว่ามีการแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มพนักงานบริษัท มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาและกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา แตกต่างจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.20 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ

อาชีพ		ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
พนักงาน บริษัท	Mean Difference	.105	.150	.060	.217	.025
	Sig.	.382	.193	.596	.115	.877
ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	Mean Difference		.045	.165	.112	.080
	Sig.		.576	.033*	.308	.561
ค้าขาย	Mean Difference			.210	.067	.125
	Sig.			.003*	.517	.349
นักเรียน/ นักศึกษา	Mean Difference				.277	.085
	Sig.				.007*	.519
รับจ้าง ทั่วไป	Mean Difference					.192
	Sig.					.210

ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ พบว่ามีการแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มค้าขาย มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ แตกต่างจากกลุ่มรับจ้างทั่วไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	รายได้ต่อเดือน	จำแนกตามรายได้ต่อเดือน				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม	ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	4.07	.341	.866	.486
	10,001-20,000 บาท	39	4.01	.349		
	20,001-30,000 บาท	46	4.02	.363		
	30,001-40,000 บาท	26	4.08	.411		
	มากกว่า 40,000 บาท	21	4.18	.396		
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา	ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	4.15	.375	2.285	.063
	10,001-20,000 บาท	39	4.02	.369		
	20,001-30,000 บาท	46	4.16	.331		
	30,001-40,000 บาท	26	4.09	.393		
	มากกว่า 40,000 บาท	21	4.30	.322		
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ	ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	4.15	.286	1.533	.196
	10,001-20,000 บาท	39	4.23	.378		
	20,001-30,000 บาท	46	4.30	.310		
	30,001-40,000 บาท	26	4.14	.340		
	มากกว่า 40,000 บาท	21	4.13	.322		

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี (ต่อ)

ประสิทธิภาพในการจัดการขยะ	รายได้ต่อเดือน	จำแนกตามรายได้ต่อเดือน				
		n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig.
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง	ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	4.08	.332	1.857	.121
	10,001-20,000 บาท	39	4.10	.342		
	20,001-30,000 บาท	46	3.98	.339		
	30,001-40,000 บาท	26	4.13	.348		
	มากกว่า 40,000 บาท	21	4.21	.347		
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า	ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	4.10	.355	2.501	.045*
	10,001-20,000 บาท	39	3.97	.402		
	20,001-30,000 บาท	46	4.14	.372		
	30,001-40,000 บาท	26	4.08	.322		
	มากกว่า 40,000 บาท	21	4.27	.387		

ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน ที่ไม่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งจะได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วย LSD ต่อไป

ตารางที่ 4.22 แสดงผลทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

รายได้ต่อเดือน		10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	30,001- 40,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท
ต่ำกว่า 10,000 บาท	Mean Difference	.129	.039	.020	.177
	Sig.	.225	.709	.859	.142
10,001-20,000 บาท	Mean Difference		.168	.109	.306
	Sig.		.040*	.249	.003*
20,001-30,000 บาท	Mean Difference			.059	.138
	Sig.			.520	.162
30,001-40,000 บาท	Mean Difference				.197
	Sig.				.073

ผลการทดสอบรายคู่ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า พบว่าการแตกต่างกัน ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีความเห็นต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า แตกต่างจากกลุ่มที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.693**	.000	สูง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	.533**	.000	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	.476**	.000	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.577**	.000	ปานกลาง
โดยรวม	.570	.000	ปานกลาง

Correlation is significant at the 0.01 level (2 – tailed)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีหนึ่ง “ ” มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .693 และ Sig. เท่ากับ .000 ส่วนด้านที่มีระดับความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .476 และ Sig. เท่ากับ .000

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาสรุปผลการวิจัย

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 85 คน (ร้อยละ 56.7) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 67 คน (ร้อยละ 44.7) รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 20 – 30 ปี มีจำนวน 46 คน (ร้อยละ 30.7) และกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.3) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 94 คน (ร้อยละ 62.7) ลำดับรองลงมาคือ ปวช/ปวส จำนวน 25 คน (ร้อยละ 16.7)

และระดับการศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ประถมศึกษา จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.0) มีอาชีพส่วนใหญ่คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 50 คน (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ ค้าขาย จำนวน 42 คน (ร้อยละ 28.0) และน้อยที่สุดคือ อาชีพอื่นๆ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 4.7) มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 46 คน (ร้อยละ 30.7) รองลงมารายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 26.0) และน้อยที่สุดรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 18 คน (ร้อยละ 12.0)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีผลวิจัยดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล รองลงมาคือ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน และน้อยที่สุดคือ เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การให้ความร่วมมือกับมาตรการหรือกฎระเบียบของเทศบาลเกี่ยวกับการจัดการขยะ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เช่น สิ่งของที่ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง และน้อยที่สุดคือ การชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชนเขตเทศบาลนครรังสิตให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในพื้นที่มากขึ้น จากความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมในชุมชนมีความสะอาดเรียบร้อยขึ้นจากการมีส่วนร่วม

ร่วมจัดการขยะของเทศบาล และน้อยที่สุดคือ ได้รับความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล

2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชนของ และน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้บริการอย่างเพียงพอ รองลงมาคือ การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา การให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือ การให้บริการอย่างเท่าเทียม มีผลการวิจัยดังนี้

3.1 ด้านการให้บริการอย่างเท่าเทียม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการบริการอย่างเท่าเทียม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับการบริการที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล รองลงมาคือ ได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะในมาตรฐานเดียวกัน และน้อยที่สุดคือ ได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น

3.2 ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการบริการอย่างรวดเร็วทันเวลา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนครรังสิตที่รวดเร็ว เช่น รถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บขยะตรงเวลา รองลงมาคือ เห็นว่าการจัดเก็บขยะของเทศบาลมีความรวดเร็วเพียงพอในการรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน และน้อยที่สุดคือ ได้รับการแก้ไขปัญหาขยะตกค้างได้อย่างรวดเร็วจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาลนครรังสิต

3.3 ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการบริการอย่างเพียงพอ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เห็นว่าเทศบาลมีการจัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ รองลงมาคือ ได้รับการบริการจัดสรรทรัพยากรในการจัดการขยะของเทศบาลนครรังสิตได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ เช่น จุดทิ้งขยะ, ถังขยะ และน้อยที่สุดคือ ได้รับข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างเพียงพอ

3.4 ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการบริการอย่างต่อเนื่อง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับการบริการจัดการขยะได้ตลอดเวลาตามความจำเป็นไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บขยะสม่ำเสมอ รองลงมาคือ ได้รับการบริการในการจัดการขยะที่ต่อเนื่องไม่หยุดชะงักหรือขาดตอน น้อยที่สุดคือ ได้รับการแจ้งข้อมูลหรือความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการบริการอย่างก้าวหน้า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลในเชิงรุก เพื่อมุ่งมันลดปริมาณขยะ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ รองลงมาคือ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิตมีความพยายามในการหาวิธีการจัดการขยะมาบริการประชาชนในพื้นที่อยู่เสมอ และน้อยที่สุดคือ ได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดการขยะทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

4.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะที่ไม่ต่างกัน

4.2 อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะที่ไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อายุ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะ จำนวน 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ กับ การให้บริการอย่างเพียงพอ

4.3 ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการศึกษา กับประสิทธิภาพในการ

จัดการขยะ จำนวน 1 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา กับ การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

4.4 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะที่ไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาชีพ กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะ จำนวน 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อาชีพ กับ การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา และอาชีพ กับ การให้บริการอย่างเพียงพอ

4.5 รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะที่ไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายได้ต่อเดือน กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะ จำนวน 1 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รายได้ต่อเดือน กับ การให้บริการอย่างก้าวหน้า

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน กับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับ ปานกลาง จึงสรุปได้เป็นรายด้านดังนี้

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .693 และ Sig เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .533 และ Sig เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .476 และ Sig เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .577 และ Sig เท่ากับ .000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน อภิปรายได้ดังนี้

1) เพศ พบว่า ทุกด้านของระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ การให้บริการอย่างเท่าเทียม รวดเร็ว เพียงพอ ต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ระหว่างเพศชาย หญิง และอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าเพศไม่ได้เป็นตัวกำหนดการรับรู้ระดับประสิทธิภาพของการจัดการขยะ แม้ว่าค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ยังอยู่ในระดับสูงในทุกด้าน สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนทุกเพศรับรู้และยอมรับว่าการจัดการขยะของเทศบาลนครรังสิตมีความเหมาะสม ครอบคลุม และตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างดี สอดคล้องกับ สิริมาส หมีนสาย (2565) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างยั่งยืนของตลาดสดในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการตลาดขยะสดไม่ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2) อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.41) แสดงถึงการรับรู้ความเพียงพอของการให้บริการจัดการขยะในระดับสูงมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากกลุ่มนี้มีประสบการณ์ในการใช้บริการมาเป็นระยะเวลานาน จึงสามารถประเมินการพัฒนาและความต่อเนื่องของการบริการได้อย่างชัดเจน อีกทั้งมักมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คงที่และใช้บริการในพื้นที่เดิมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความคุ้นชินและความไว้วางใจต่อระบบการจัดการขยะของเทศบาล สอดคล้องกับ สรินพร ไทรทอง (2565) ศึกษาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม พบว่า อายุมีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนของ ประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.75) แสดงถึงการรับรู้ว่าการให้บริการจัดการขยะมีความรวดเร็วและตรงต่อเวลาสูงมาก เป็นเพราะกลุ่มนี้มีวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพที่อยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่ชุมชน เช่น ทำงานในบ้าน ค้าขายในตลาด หรือทำเกษตรในพื้นที่ จึงมีโอกาสพบเห็นการปฏิบัติงานและความตรงต่อเวลาของเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดการประเมินเชิงบวกต่อความรวดเร็วของการบริการ จึงประเมินคุณภาพการบริการในด้านนี้สูง สอดคล้องกับ เอกวิทย์ มณีธร (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรรพยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) อาชีพ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลาและด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา พบว่ากลุ่มพนักงานบริษัทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.33) แสดงถึงการรับรู้ว่าการให้บริการจัดการขยะมีความรวดเร็วและตรงต่อเวลาสูง เพราะพนักงานบริษัทมีตารางเวลาการทำงานที่ชัดเจนและต้องการความตรงต่อเวลาของบริการสาธารณะ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการเดินทางหรือการปฏิบัติงาน จึงสังเกตและให้ความสำคัญกับความรวดเร็วของการเก็บขยะเป็นพิเศษ อีกทั้งพนักงานบริษัทส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหรือหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งมักมีการวางแผนเก็บขยะอย่างเป็นระบบและตรงเวลา ทำให้เกิดการรับรู้เชิงบวกต่อคุณภาพด้านนี้ สอดคล้อง สุธาสิณี พันธุ์ทอง (2566) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า อาชีพ มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ พบว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.34) แสดงถึงการรับรู้ว่าการให้บริการจัดการขยะมีความเพียงพอทั้งในด้านความถี่และปริมาณการเก็บ เพราะกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสถานศึกษา หอพัก หรือบ้านพักอาศัยที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษา ซึ่งมักมีระบบการจัดเก็บขยะที่ถูกจัดตารางและควบคุมโดยหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีระบบเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น การได้รับการที่สม่ำเสมอและเพียงพอจึงเป็นสิ่งที่นักเรียน/นักศึกษาสัมผัสได้อย่างชัดเจน ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพบริการในด้านนี้ในระดับสูง สอดคล้อง สุธาสิณี พันธุ์ทอง (2566) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า อาชีพ มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างทั่วหน้า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.27) แสดงถึงการรับรู้ว่าการจัดการขยะมีการพัฒนา ปรับปรุง และนำเทคโนโลยีหรือวิธีการใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน เพราะกลุ่มนี้มักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีระบบสาธาณูปโภคและการจัดการโดยนิติบุคคลที่มีมาตรฐาน เช่น หมู่บ้านจัดสรรหรือคอนโดมิเนียมที่มีการเก็บขยะเป็นระบบ มีการแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การจัดเก็บตามเวลาที่แน่นอน และในบางพื้นที่อาจมีการใช้เทคโนโลยีช่วย เช่น รถเก็บขยะระบบอัตโนมัติหรือจุดทิ้งขยะแบบ

บแยกประเภท ซึ่งแม้จะยังไม่แพร่หลายในทุกพื้นที่ แต่ช่วยให้ผู้อยู่อาศัยรับรู้ถึงการพัฒนาของระบบจัดการขยะมากกว่าพื้นที่ทั่วไป สอดคล้องกับ เอกวิทย์ มณีธร (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า รายได้ต่อเดือนต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.2 ผลการวิจัยระดับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่าทั้ง 4 ด้าน อภิปรายโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .693 และ sig เท่ากับ .000 เนื่องจาก การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในกระบวนการตัดสินใจช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในระบบการจัดการขยะ ซึ่งช่วยให้เทศบาลสามารถออกแบบการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจสูงขึ้น

2) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .577 และ sig เท่ากับ .000 เนื่องจาก ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการขยะ เช่น การให้ข้อเสนอแนะหรือการประเมินคุณภาพการบริการของเทศบาลส่งผลให้มีการปรับปรุงการจัดการขยะให้ตรงตามความต้องการของชุมชน ความคิดเห็นจากประชาชนที่มีประสบการณ์ตรงจะช่วยให้เทศบาลสามารถระบุปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยการเปิดรับข้อเสนอแนะจากประชาชนถือเป็นช่องทางสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ

3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .533 และ sig เท่ากับ .000 เนื่องจาก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เช่น การคัดแยกขยะที่บ้าน การทำถังขยะอินทรีย์ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในชุมชน การที่ประชาชนลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องจัดการและทำให้การจัดการขยะในเทศบาลมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการช่วยสร้างความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประชาชนและเทศบาลให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .476 และ sig เท่ากับ .000 เนื่องจาก การที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากระบบการจัดการขยะ เช่น การได้รับถังขยะฟรี หรือการมีพื้นที่สะอาดน่าอยู่มากขึ้น ผลประโยชน์ที่ได้รับจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้สึว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะนั้นมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในระบบการจัดการขยะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะ โดยมีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.693$) ขณะที่การมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ เช่น การประเมินผล การปฏิบัติการ และการรับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.577, 0.533, 0.476$ ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ การประเมินผล การปฏิบัติการ และการรับผลประโยชน์ ล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ช่วยส่งเสริมการออกแบบและการพัฒนาระบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น ดังนี้ คือ

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .693

2) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง

3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ การประเมินผล การปฏิบัติการ และการรับผลประโยชน์ ล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการจัดการขยะด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูงมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การที่ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ ทำให้เทศบาลสามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ได้อย่างตรงจุด ส่งผลให้การบริการมีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะ หรือการเลือกใช้อุปกรณ์ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ไม่เพียงแต่ช่วยลดปริมาณขยะในพื้นที่ แต่ยังสามารถนำขยะที่คัดแยกไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ เช่น การรีไซเคิลหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งช่วยเสริมสร้างระบบการจัดการขยะที่ยั่งยืน นอกจากนี้ การที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการขยะ เช่น การได้รับถังขยะฟรี หรือรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ยังเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ซึ่งส่งผลให้กระบวนการจัดการขยะมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลยังช่วยให้เทศบาลนครรังสิตสามารถรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สามารถปรับปรุงกระบวนการจัดการขยะให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของชุมชนได้อย่างทันที่ ดังนั้น การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การปฏิบัติการ หรือการประเมินผล จึงถือเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระยะยาว สอดคล้องกับ รุ่งรติศ คงยั่งยืน (2567) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา ชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอ

เมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1) ระดับการตระหนักรู้ □ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทุกด้านอยู่ □ ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ □ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ □ เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.714, p < 0.01$) และทุกด้านของปัจจัยด้านการตระหนักรู้ □ กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

5.2.3 ผลการวิจัยระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่าทั้ง 5 ด้าน อภิปรายโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเพียงพอ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.21, S.D. = 0.336$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าหน่วยงานมีจำนวนบุคลากร ยานพาหนะ และอุปกรณ์เก็บขยะที่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ ความเพียงพอนี้ช่วยให้การจัดเก็บครอบคลุมพื้นที่ทุกเขต ลดปัญหาขยะตกค้างและการร้องเรียนของประชาชน

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.13, S.D. = 0.363$) อยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงความสามารถในการดำเนินงานตามตารางเวลาอย่างเคร่งครัด ช่วยลดปัญหากลิ่นเหม็น การแพร่พันธุ์ของแมลงวัน และผลกระทบต่อทัศนียภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

3. การให้บริการอย่างก้าวหน้า ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.10, S.D. = 0.380$) อยู่ในระดับมาก แสดงถึงการมีนโยบายและมาตรการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่มเส้นทางเก็บขยะ การใช้ระบบ GPS ในติดตามเส้นทางรถเก็บขยะ การนำรถกดอัดมาใช้เพื่อลดปริมาณขยะก่อนนำไปกำจัด รวมถึงการจัดโครงการรณรงค์ลดใช้พลาสติก

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08, S.D. = 0.346$) อยู่ในระดับมาก แสดงถึงการเก็บขยะในพื้นที่ที่มีความสม่ำเสมอ แม้ในช่วงวันหยุดหรือสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย การมีระบบสำรองบุคลากรและยานพาหนะในกรณีฉุกเฉินเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริการไม่สะดุด

5. การให้บริการอย่างเท่าเทียม ผลการวิเคราะห์พบว่า แม้จะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.370) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนถึงความท้าทายในการเข้าถึงบริการที่อาจไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น ชอยแคบ ชุมชนแออัด หรือพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ ส่งผลให้บางพื้นที่ได้รับบริการไม่เต็มที่

ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.363) ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการจัดการขยะในหลายมิติ ทั้งในด้านการให้บริการที่เพียงพอ การให้บริการที่รวดเร็วทันเวลา การให้บริการที่ก้าวหน้า การให้บริการที่ต่อเนื่อง และการให้บริการที่เท่าเทียม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.21$) ขณะที่การมีให้บริการ เช่น รวดเร็วทันเวลา ก้าวหน้า ต่อเนื่อง และเท่าเทียม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เทศบาลนครรังสิตได้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินงานตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพรวม ซึ่งช่วยให้สถานการณ์การจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม จังหวัดปทุมธานีได้มีโครงการ “ปทุมธานีจังหวัดสะอาด” ซึ่งเทศบาลนครรังสิตได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะเพื่อบริหารจัดการในพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่า เทศบาลนครรังสิตมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะในระดับที่สูง ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ ทั้งนี้ การให้บริการที่เพียงพอ เช่น จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสมและจุดทิ้งขยะที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ไม่มีการสะสมหรือคั่งค้างของขยะในพื้นที่ การจัดการขยะในลักษณะนี้จึงสามารถรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเทศบาลนครรังสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เทศบาลนครรังสิตยังมุ่งเน้นการให้บริการที่รวดเร็ว เช่น การมาถึงของรถขยะตรงตามกำหนดเวลา และการสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว การให้บริการในลักษณะนี้ช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนและเพิ่มความพึงพอใจ โดยเฉพาะการให้บริการที่เท่าเทียมและต่อเนื่อง ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยุติธรรมในชุมชน อีกทั้ง เทศบาลนครรังสิตยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เช่น การหาวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการขยะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ “ปทุมธานีจังหวัดสะอาด” โครงการนี้เป็นตัวอย่างของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการพัฒนาการจัดการขยะ โดยไม่เพียงแต่ลดปริมาณขยะและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ แต่ยังเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนในระบบการจัดการขยะในระยะยาว สอดคล้องกับ สุพารัตน์ ชูดอกและเขมิกา สงวนพวง (2564) ได้ศึกษาการบริหารจัดการขยะโดยการมี

ส่วนร่วมของชุมชน ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่า (1) มีการกำหนดนโยบาย และแผนงานในการสนับสนุนชุมชนให้เป็นชุมชนปลอดขยะ และสนับสนุนการจัดการขยะอย่างถูกวิธีตามหลัก 3Rs ด้วยการบูรณาการโดยใช้หลัก “บวร” เชิญชวนให้ประชาชนร่วมทำบันทึกข้อตกลงด้านการบริหาร จัดการขยะ และ (2) แนวทางการบริหารจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ มีสวัสดิการกองทุนธนาคารขยะ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการต้องทำการคัดแยกขยะแล้วนำมาขายฝากกับธนาคารขยะทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ตาม จุดที่กำหนด และมีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการช่วยเหลือเมื่อเสียชีวิตรายละไม่น้อยกว่า 85,000 บาท

5.2.4 ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่าทั้ง 4 ด้าน อภิปรายโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย (X) = 3.89 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยประชาชนมีความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในการแยกขยะ การร่วมจัดกิจกรรมกับเทศบาล และการช่วยดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน เช่น การคัดแยกขยะตามประเภท และการจัดการขยะรีไซเคิล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลนครรังสิต

2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย (X) = 3.85 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่าการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลนครรังสิต เช่น การร่วมวางแผนหรือการเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะ ทำให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการจัดการขยะ ซึ่งส่งผลให้การจัดการขยะในพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย (X) = 3.84 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เช่น การได้รับถังขยะฟรี การได้รับรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล หรือการมีพื้นที่สะอาดน่าอยู่มากขึ้น มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับความพึงพอใจของประชาชน การได้รับผลประโยชน์เหล่านี้ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีความร่วมมือกับเทศบาลในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.83 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่า การที่ประชาชนสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือประเมินการจัดการขยะ เช่น ความสะอาด ความถี่ในการเก็บขยะ หรือการตอบสนองของเจ้าหน้าที่ ช่วยให้เทศบาลสามารถปรับปรุงบริการให้ดีขึ้น ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากประชาชนมีความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}$ = 3.85, S.D. = .450) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในหลายมิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล โดยประชาชนมีความร่วมมือในระดับที่เป็นรูปธรรมในการคัดแยกขยะ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการขยะ ซึ่งทำให้ระบบการจัดการขยะมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}$ = 3.89) ขณะที่การมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ เช่น การตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}$ = 3.85, 3.84, 3.83 ตามลำดับ)

จากการวิจัยนี้สรุปได้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การร่วมวางแผนหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะ ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและความพึงพอใจสูงขึ้น การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เช่น การได้รับถังขยะฟรีหรือรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกับเทศบาลในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ช่วยให้เทศบาลปรับปรุงการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยรวมแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้การจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้นและยั่งยืน ผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิตมีระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในการจัดการขยะอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นจากการให้ความร่วมมือกับมาตรการและกฎระเบียบที่เทศบาลกำหนด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ ในขณะเดียวกัน ประชาชนยังมีบทบาทในการตัดสินใจ ผ่านการเสนอปัญหาและข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการสะท้อนความต้องการและความคาดหวังของชุมชน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เช่น การขายขยะรีไซเคิลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยังทำหน้าที่เป็นแรงจูง

ใจที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีความมุ่งมั่นและยั่งยืนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะ ยิ่งไปกว่านั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ช่วยให้เทศบาลนครรังสิตสามารถรับฟังข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าและนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กระบวนการดังกล่าวยังทำให้การดำเนินงานตอบสนองต่อสภาพความเป็นจริงและความต้องการของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติ การตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ หรือการประเมินผล ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการขยะที่มีความยั่งยืนและประสิทธิภาพในระยะยาว สอดคล้องกับ พระมหานิพนธ์ ปรีบุญโณ (2561) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชน ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนในชุมชนทุ่งลูกนกได้ เข้ามามีส่วนรวมในการพัฒนาชุมชนในการจัดการขยะ โดยภาพรวมในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีมาก เริ่ม ตั้งแต่ร่วมกันหาปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางต่างๆ ที่อาจนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เกิดจากการรวมกลุ่มความ ต้องการที่มาจากพื้นฐานความต้องการของคนในชุมชน ด้วยมีการแลกเปลี่ยน รับรู้รับทราบ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยมีการประชุมในระดับหมู่บ้าน ชุมชน เป็นประจำ เพราะข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากประชาชน จะสะท้อนให้เห็นความต้องการและการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรม ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้น จึงทำให้ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก เมื่อกิจกรรมเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้การตอบสนองของการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาวิจัย จึงทำให้ทราบว่า คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วน ร่วมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางหน่วยงานจัด และมีผู้นำชุมชน หรือคนในชุมชน ไม่ว่าจะป็นชาวบ้าน ต่างให้ความสำคัญให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในทุกๆ ด้าน เริ่มตั้งแต่ให้คนใน ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา เสนอปัญหา ความต้องการ และคัดเลือกแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม โดยที่มีหน่วยงาน หรือ ผู้นำชุมชน มีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนความต้องการในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดผลดีตามมา หรือจะทําเป็นแหล่งเรียนรู้ในเรื่อง การกำจัดขยะภายในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปที่สนใจอยากได้ความรู้เอากลับไปต่อยอดไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง และเพื่อเป็นแบบอย่างในการเริ่มพัฒนาการใช้ระบบการจัดการแบบ ๓ R Reduce, Reuse, Recycle สามารถตอบโจทย์ในการจัดการขยะเพราะสามารถลดปริมาณแล้วยังสร้างรายได้ สร้างประโยชน์ เป็นการพัฒนาที่ไม่ที่สิ้นสุดต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ประชาชนกับประสิทธิภาพในการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1) ควรพัฒนาระบบการจัดการขยะโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้แอปพลิเคชันมือถือ หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อให้ประชาชนสามารถรายงานปัญหาขยะได้ทันที หรือการใช้เซ็นเซอร์ในการตรวจจับปริมาณขยะในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและลดปัญหาขยะตกค้างได้

2) ควรออกแบบโครงสร้างการจัดการขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่จำกัด เช่น การใช้รถเก็บขยะขนาดเล็กหรือการตั้งจุดเก็บขยะที่มีการเข้าถึงง่ายในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เช่น ซอยแคบ ชุมชนแออัด เพื่อให้การบริการครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของทุกพื้นที่

3) ควรมีการติดตามผลและประเมินการจัดการขยะอย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้ดัชนีชี้วัดที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ เช่น ระดับความพึงพอใจของประชาชน อัตราการรีไซเคิลขยะ และการลดปริมาณขยะตกค้าง เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงระบบการจัดการขยะให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างหลายพื้นที่ เช่น เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการจัดการขยะในแต่ละบริบท รวมถึงปัจจัยเฉพาะพื้นที่ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถสังเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมและนำไปปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับนโยบายหรือเชิงปฏิบัติ

บรรณานุกรม

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถานการณ์ขยะมูลฝอยในประเทศไทยและแนวทางการบริหาร จัดการ. กรุงเทพฯ: กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. สืบค้นจาก

https://old.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=113323&filename=index

กัญญ์ณวัณฐ์ วชิรหัตถพงศ์. (2560). การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณิต เรืองขจร & เกลิมพงษ์ จันทร์สุขา. (2564). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกรณีศึกษา ชุมชนวัดท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. วารสารวิจัยและพัฒนา, 22(4), 45-56.

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์, Cohen & Uphoff. (1977). รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน. ใน โครงการพัฒนา และการมีส่วนร่วม. Cambridge University Press.

ลิส, Lisk. (1985). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. New York: Oxford University Press.

มธุรา ศรีรัตน์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ. วารสารพัฒนาชุมชน, 10(1), 55-62.

นิยม เวชกามา. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะ. วารสารวิจัยการพัฒนา, 22(4), 10-20.

นภนต์สันต์ ร่อนทองชัย. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการศึกษาพัฒนาชุมชน, 18(2), 120-135.

พีระพงษ์ ทองแท้. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยและ พัฒนาการศึกษ, 10(3), 80-92.

พระมหานิพนธ์ ปรีบุญโญ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชน ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิวัฒน์ สังข์เยี่ยม. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. วารสารการพัฒนาชุมชน, 20(5), 75-89.
- สุทธรัตน์ ชูดอก & เขมิกา สงวนพวก. (2564). การบริหารจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน:
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วารสารวิจัยการพัฒนา
ชุมชน, 25(3), 130-142.
- ธิดาวิภา หนึ่งมี. (2565). ประสิทธิภาพการให้บริการจัดการขยะของเทศบาลเมืองท่าใหม่อำเภوتاใหม่
จังหวัดจันทบุรี. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม, 28(1), 55-68.
- สรินพร ไทรทอง. (2565). ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเสีย
อันตรายชุมชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม. วิจัยมหาดัชนี, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุธาสนี พันธุ์ทอง. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิจัยมหาดัชนี, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชบุรี.
- ภัทสร เพ็งสา. (2566). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน
อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี. วารสารวิจัยการจัดการขยะ, 22(2), 56-71.
- รุ่งรศิ ศกขัยยืน. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
จัดการขยะกรณีศึกษา ชุมชนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิจัยมหาดัชนี,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนนทบุรี.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2557). แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- สยามรัฐออนไลน์. (2565). การจัดการขยะในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี. สืบค้นจาก
<https://www.siamrath.co.th>.
- เทศบาลนครรังสิต. (2566). โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ภายใต้มาตรการลดและคัด
แยกขยะมูลฝอย. สืบค้นจาก <https://www.rangsitcity.go.th>.
- เทศบาลนครรังสิต. (2566). สถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต. กรุงเทพฯ:
เทศบาล นครรังสิต.
- อภิศักดิ์ ชีระวิสิทธิ์. (2553). การมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก

**แบบสอบถามเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพในการ
จัดการขยะ เขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ตรงกับตนเอง)

1. เพศ : ☐ เพศชาย ☐ เพศหญิง ☐ อื่นๆ
2. อายุ : ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา : ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช/ปวส ☐ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ : ☐ พนักงานบริษัท ☐ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ ค้าขาย ☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ รับจ้างทั่วไป ☐ อื่นๆ
5. รายได้ต่อเดือน : ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,001-20,000 บาท ☐ 20,001-30,000 บาท
☐ 30,001-40,000 บาท ☐ มากกว่า 40,000 บาท

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

(โปรดให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วมของท่าน โดยใช้ระดับคะแนน 1-5 : 1=น้อยที่สุด , 5=มากที่สุด)

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล					
2. ท่านมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่ของท่าน					
3.ท่านมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน					
4. ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนจัดการขยะในพื้นที่หรือในชุมชน					

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านเข้าร่วมดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล					
2. ท่านชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชนเขตเทศบาลนครรังสิตให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล					
3. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เช่น สิ่งของที่ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง					
4. ท่านให้ความร่วมมือกับมาตรการหรือกฎระเบียบของเทศบาลเกี่ยวกับการจัดการขยะ					

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล					
2. สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านมีความสะอาดเรียบร้อยขึ้นจากการมีส่วนร่วมจัดการขยะของเทศบาล					
3. ท่านสามารถสร้างรายได้และลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้มากขึ้นจากการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการขยะของเทศบาล					
4. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในพื้นที่มากขึ้น จากความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาล					

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น					
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชนของท่าน					
4. ท่านร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนของท่านทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพของการจัดการขยะ

(โปรดให้คะแนนระดับประสิทธิภาพของการจัดการขยะ โดยใช้ระดับคะแนน 1-5 : 1=น้อยที่สุด , 5=มากที่สุด)

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับการบริการที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของเทศบาล					
2. ท่านได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะในมาตรฐานเดียวกัน					
3. ท่านได้รับสิทธิในการเสนอความคิดเห็นหรือแจ้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลในพื้นที่ของท่านอย่างเสมอภาค					
4. ท่านได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น					

2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนคร รังสิตที่รวดเร็ว เช่น รถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บขยะตรงเวลา					
2. ท่านได้รับการแก้ไขปัญหาขยะตกค้างได้อย่างรวดเร็วจาก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาลนครรังสิต					
3. ท่านสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ ของเทศบาลได้สะดวกรวดเร็ว					
4. ท่านเห็นว่าการจัดเก็บขยะของเทศบาลมีความรวดเร็ว เพียงพอในการรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน					

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านเห็นว่าเทศบาลมีการจัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ เกี่ยวกับการจัดการขยะในพื้นที่ของท่านอย่างเพียงพอ					
2. ท่านได้รับข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่าง เพียงพอ					
3. ท่านได้รับการบริการจัดสรรทรัพยากรในการจัดการขยะของ เทศบาลนครรังสิตได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ เช่น จุก ทิ้งขยะ, ถังขยะ					
4. ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลนคร รังสิตที่เพียงพอ โดยนึกถึงความยั่งยืน					

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะที่ต่อเนื่องไม่หยุดชะงักหรือขาดตอน					
2. ท่านได้รับการบริการจัดการขยะได้ตลอดเวลาตามความจำเป็นไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บขยะสม่ำเสมอ					
3. ท่านได้รับการบริการที่มีแผนสำรองของเจ้าหน้าที่ในการจัดการขยะเมื่อเกิดปัญหาบริการหยุดชะงัก					
4. ท่านได้รับการแจ้งข้อมูลหรือความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดการขยะของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง					

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า

ข้อคำถาม	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับการบริการในการจัดการขยะจากเทศบาลในเชิงรุกเพื่อมุ่งมั่นลดปริมาณขยะ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่					
2. ท่านได้รับการบริการของเจ้าหน้าที่ที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการจัดการขยะทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น					
3. เทศบาลนครรังสิตมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายช่องทางให้ท่านสามารถแจ้งข้อมูลหรือปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอยได้สะดวกมากขึ้น					
4. ท่านเห็นว่าเทศบาลนครรังสิตมีความพยายามในการหาวิธีการจัดการขยะมาบริการประชาชนในพื้นที่อยู่สม่ำเสมอ					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ชนภรณ์ ศรีสันติธรรม
วัน เดือน ปีเกิด	25 กันยายน 2544
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยสารคาม รัฐศาสตร์บัณฑิต, 2566 มหาวิทยาลัยรังสิต รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2568
ที่อยู่ปัจจุบัน	11 ถนนพหลโยธิน 87 ซอย 10 แขวง 11 ตำบล ประชาธิปไตย อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
สถานที่ทำงาน	บริษัทตรีเพชรอีซูมิลส์ซิ่ง
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ธุรการ